LAIKAS

Nr. 113 VII M.

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 15 DE ABRIL — BALANDŽIO 15 DIENA

Indokinija politikos centre

AMERIKIEČIŲ GINKLAI .. INDOKINIJOS FRONTE

Nepaprastai žiaurios kovos prasidėjo Indokinijoje, kai prancūzų parašiutininkai užėmė svarbias fronto linijas ir sunaikino didelius komunistų dalinius. Raudonieji, gavę daugiau pagalbos iš komunistinės Kinijos, pradėjo nepaprastai pulti prancūzų ir vietnamiečių kariuomenę, ypač įsistiprinusią Dien Bien Phu mieste ir apylinkėse. Ten susidarė, kaip prancūzų laikraščiai sako, „pragaro statinė", iš kurios nei vieni, nei antri neatsitraukia, bet kraujas liejasi ir žmonės žūsta kol kas nežinomais skaičiais.

Indokinijos karine eiga susirūpino ne tik patys prancūzai, bet ir amerikiečiai. Prancūzai oficialiai paprašė amerikiečių materialinės pagalbos, kuri turėjo susidėti iš lėktuvų, moderniškų lauko patrankų, tankų ir didesnio kiekio šaudmenų. Amerikiečiai ilgai nedelsė. Tuoj buvo pasiųstas nemažas skaičius lėktuvų ir kitų karo reikmenų prancūzams pagalbon. Prancūzai atsiuntė didesnių sustiprinimų, o vietnamiečiai paskelbė visuotinę mobilizaciją, pašaukdami penkių metų atsarginius, tai yra nuo 18 iki 45 metų amžiaus. Iš naujo sumobilizuota kariuomenė sudarys apie pusę milijono kareivių, nors jie ir nebus dar kaip reikiant karui paruošti. Prancūzų karininkai juos apmoko naudotis moderniškais ginklais, nors lėktuvų personalą sudaro tik patys prancūzai. Bet iš to dar negalima būtų daryti išvados, kad Indokinijos karas greitai baigsis. Raudonoji Kinija turi nepaprastus žmonių, o Sov. Rusija ginklų išteklius. Dėlto pasaulio akys nukreiptos į Indokiniją, kuri šiuo metu atsidūrė visos politikos centre. Net bijomasi, kad šis Azijos kraštas nevirstų naujo karo pradžia. Prancūzai tuo tarpu skelbia, kad gerai, jog bent dabar pasaulis, svarbiausia amerikiečiai, pamatė Indokinijos karo reikšmę, bet kad tai yra labai pervėlai. Anksčiau, kai prancūzai ten jau 7 metus kariavo vieni, niekas nekreipė dėmesio ir laikė tik vidaus reikalu. Jei į šias kovas būtų įsikišę amerikiečiai anksčiau, nebūtų buvę Korėjos karo, o Indokinijoj būtų jau seniai baigtas lieti kraujas. Bet kažin ar prancūzai neneša didžiąją kaltės dalį, kai jie tas kovas laikė tik policinėmis kovomis ir jokios pagalbos iš niekur nenorėjo.

FOSTER DULLES LONDONE

Gal viena iš priežasčių, kad F. Dulles dar gerokai prieš Genevos konferenciją atvyko į Londoną, kaip tik ir yra Indokinijos karo eiga. Londone F. Dulles, JAV užsien. reik. ministeris, tarėsi su A. Edenu dėl politikos gairių ir būsimos konferencijos krypties nustatymo. Bendrame komunikate skelbiama, kad abu ministeriai priėjo vieningos nuomonės. Svarbiausia, kad Edenas pritarė F. Dulles'o nusistatymui sukurti naują santarvę iš tų valstybių, kurios labiausiai yra liečiamos Azijos karinių reikalų. Į šią santarvę turėtų įeiti Australija, Naujoji Zelandija, Tailandija, Birmanija ir Filipinai. Japonai kol kas stovi atokiai, nes jų prisibijo kiti Azijos kraštai. Jie eitų išvien su tautiniais kiniečiais. Po pasitarimų Londone Dulles vyksta į Paryžių, kur

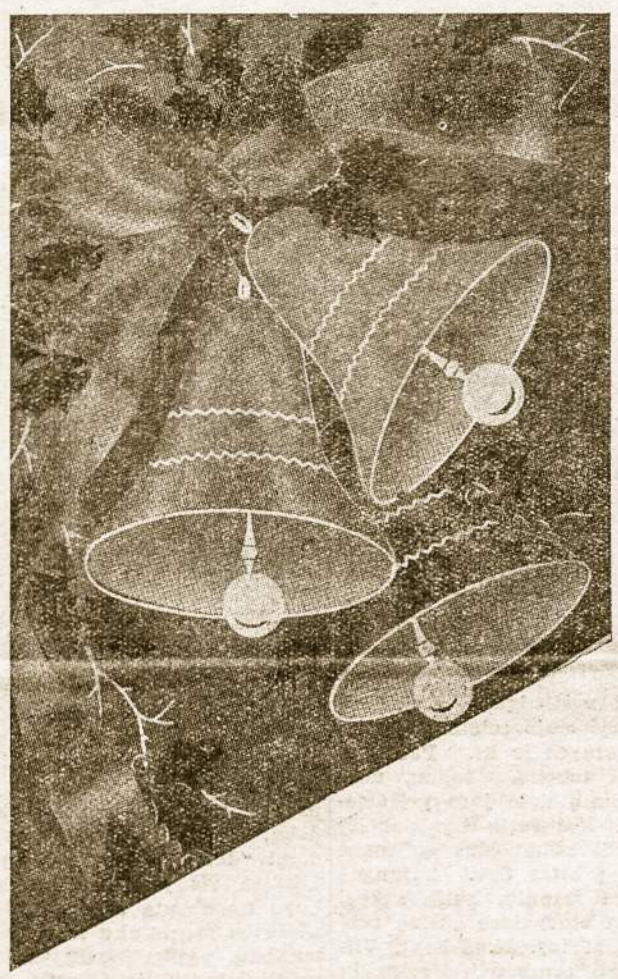

taip pat turės įtikinti prancūzus laikytis vieningai su amerikiečiais ir anglais būsimoje konferencijoje ir naujosios santarvės atžvilgiu.

ĮSPĖJIMAS KINIJAI

F. Dulles Londone įtikino A. Edeną, kad trys „didieji" duotų bendrą įspėjimą komunistinei Kinijai. Tas įspėjimas turėtų būti padarytas Genevos konferencijos metu arba tuojau po jos, jei kiniečiai ten pasirodytų nesukalbami ir mėgintų laikytis tokios pat taktikos, kaip Kremliaus viešpačiai. Manoma, kad tuo atžvilgiu bus įtikinti ir prancūzai ir kad jie prisidės prie įspėjimo, nežiūrint, kad jis ir jokios aiškesnės naudos vakariečiams neduotų. Tačiau kai kurie politiniai komentatoriai spėlioja, kad vakariečių pasikalbėjimas su kom. Kinijos atstovais ir įspėjimas gali šiek tiek duoti naujumo rusų-kiniečių santykiams. Kiti, priešingai, mano, kad kiniečiai kaip tik dar labiau atitols nuo Vakarų ir suartės su Maskva. Tai galėtų būti net nauja politikos įtampos kibirkštis. Tai dar neturėtų reikšti karo, bet jį labiau priartintų. Bet spėliojimai lieka spėliojimais, o politika eina prie didesnės įtampos, kuri kartą turės sprogti su dideliais skausmais.

EUROPOJE NAUJI VĖJAI

Italijoje M. Scelbos kabinetas vos nesusvyravo, kai parlamente buvo atmestas jo ekonominis planas, prieš kurį visomis keturiomis stovi komunistai su socialistais. Tik po ilgesnių pasitarimų centrinės partijos perėjo į Scelbos pusę, atmesdamos komunistų įneštus plano pakeitimus. Tuo buvo sustiprintas Scelbos kabinetas ir jo politika. Belgijoje parlamento rinkimuose gerokai pralaimėjo katalikų partija, o pakilo socialistai. Dabar nė viena partija neturės absoliučios daugumos parlamente. Katalikai, nors dar vis yra skaitlingiausiai atstovaujami parlamente ir senate, bet negalės vieni sudaryti kabineto. Viena ar kita partija turės blokuotis su smulkesniomis partijomis, kurios, panašiai kaip Prancūzijoje, pasidarys padėties tarpininkais. Dėlto ir Belgijos politika negalės būti tokia pastovi, ypač, kad socialistai labiau linksta nusileisti Rytams. Prancūzai dar vis neatsigauna po įvykių su marš. A. Juin, nors jis liko savo pareigose Europos Santarvėje. Kairieji trukdo veiklesnės politikos vykdymą ir susitarimą su amerikiečiais. Gera naujiena, kad anglai jau aiškiau pasisako už prisidėjimą prie Europos gynybos. Tai sutvirtintų prancūzus ir kitus prieškomunistinius kraštus.

Tačiau labiausiai visi susirūpinę, kad amerikiečiai neišeitų su savo atominiais ginklais, nes pirmiausiai tektų nukentėti Europos kraštams. Rusų pasigyrimą, kad jie baigia nitrogeno bombą, mokslininkas H. A. Bethe laiko nerimtu. Dėlto jau kiek aprimsta ir europiečiai, nors jie mano, kad reiktų susitarti dėl atominių bombų išėmimo iš apyvartos. Dabar laukiama Genevos konferencijos, bet iš jos nesitikima nė tiek, kiek buvo tikėtasi iš Berlyno pasitarimų.

P. S.

ŽVELGIANT Į ATEITĮ...

Kiekvienas susipratęs tautietis priklauso, ar bent prijaučia, vienai ar kitai draugijai ar sąjūdžiui. Tos draugijos reikalai jam yra artimesni ir brangesni už kitų. Jei dar tenka dalyvauti draugijos valdyme, žmogus dažnai pasijunta lyg sutapęs su draugija, lyg organizacija būtų jo nuosava, o jis — nedaloma jos dalis.

Panašus įsitraukimas į vienos draugijos reikalus yra sveikintinas ir girtinas savo ribose. Kai toks įsitraukimas virsta perdaug griežtu, vienašališku ir siauru, atsiranda didelis pavojus pamesti reikalingą lygsvarą ir nueiti visai klaidingu keliu. Visiems visuomenės veikėjams ir ypatingai draugijų vadovams yra, todėl, būtina laikas nuo laiko pakilti virš savo veikimo plotmės sienų ir mesti atvirą žvilgsnį į platųjį visuomeninį gyvenimą. Būnant to gyvenimo nedalomąja dalim, kai kada priseina net daugiau ar mažiau jam vadovauti. Veikėjai turėtų, todėl, jausti netik teisę, bet ir neišvengiamą pareigą padaryti minimą apžvalgą, užmiršdami tuo tarpu bet kokį draugijinį pasiskirstymą.

Ką mes matome šiandien Argentinos lietuvių visuomenės tarpe? Sakoma, kad šiame krašte yra apie 25.000 lietuvių. Kiek iš to skaičiaus priklauso vienai ar kitai lietuviškai draugijai? Apie 2.500 — tai yra vienas žmogus iš dešimties... Kiti? Kiti laikosi labai nuošaliai, tik retkarčiais pasireikšdami ar pasirodydami, arba derinasi prie vietinių ar kitataučių. Vienu ar kitu atveju, jie stovi neišvengiamo ir greito nutautėjimo prieangyje. Pasibaigus, kaip atrodo, ilgiems metams lietuviškai ateivijai į Argentiną, nėra vilties, kad dabartinė negausi veiklioji mūsų visuomenės dalis būtų savo laiku papildyta iš vidaus ar iš užsienio. Pasiklauskime savęs atvirai — po 20-30 metų, kai nutautėjantieji galutinai mums bus pražuvę, o esančių draugijos narių dauguma pasens, pavargs ir atsimes, kas įvyks su mūsų draugijom? Ar neteks griebtis kaskart kitataučių platesnio įsileidimo? Juk jau ir dabar kai kurių senesniųjų draugijų narių tarpe matome nemažą nelietuvių. Šiems įsivyravus, ar bepaliks mažiausia galimybė išlaikyti mūsų draugijų bent silpną lietuvišką pobūdį? Ar nelietuviams sudarius daugumą ir savaime įėjus į vadovaujamas vietas, neišnyks ir pats draugijų lietuviškas vardas?

Šiandien džiaugdamies pavykusiu parengimu ar draugijos turto padidėjimu, ar pamąstome, kuo tai patarnaus mūsų visuomenei ir lietuvybei po 20 ar 30 metų? Šiandien daugelis veikėjų dirba išsijuosę ir jaučiasi patenkinti savo darbo vaisiais; gyvena laimingi jiems rodoma pagarba ir įvertinimu. Ar daug kas, tačiau, susirūpina užtikrinti tų savo pastangų išdavų ilgalaikiškumą? Ar daug kas pagalvoja, kas, esamoms sąlygoms nusitęsus, ateityje pasinaudos jo pastangų vaisiais?

Santraukoj — mūsų organizuotos visuomenės gretos yra, palyginamai, labai neskaitlingos ir, meams bėgant, nebus jų iš kur papildyti. Išvadoj — arba privalome rimtai susirūpinti keliariopu padaugėjimu ir tolimesnių papildymų užtikrinimu, arba lietuviškų organizuotų pajėgų Argentinoje visišką išnykimą nedaugelio metų bėgyje teks pripažinti neišvengiamu reiškiniu. Ramus prileidimas pastarosios minties būtų tikra nesąmonė, nes tuo pačiu pripažintumėm mūsų darbo beprasmiškumą ir dedamų pastangų nereikalingumą. Gal yra ir tokių, kurie pamąsto, kad tegul tik prie manęs viskas gerai, o po manęs — nors ir tvanas. Panašiai galvojantieji vien įrodo savo dvasinį nesubrendimą ir visišką stoką to atsakingumo ir tolregiškumo, kurie yra privalomi kiekvienam asmeniui, pasireiškiančiam visuomeniniame gyvenime ar jam vadovaujančiam.

Kokių tad priemonių turėtumėm imtis išvengimui to pakrikimo ir išnykimo pavojaus, kuris atrodo tikrai neišvengiamas ilgesnio metų tarpo bėgyje?

"Vaistų" galima siūlyti įvairių. Yra, tačiau, būdai, kurie atrodytų priimtini visiems sveikai ir lietuviškai galvojantiems.

Pirmiausiai, privalome skatinti lietuviškos visuomenės jungimąsi į lietuviškus sambūrius ir visom priemonėm tokias pastangas remti. Bus kur kas daugiau naudos visiems, jei turėsime kad ir 50 draugijų, apjungiančių 15.000 tautiečių, nei 5 draugijas, apimančias 5.000. Svarbiais reikalais tos 50 draugijų išmoks rasti bendrą kalbą ir nusvers savo sudėty daugiau už penkis tūkstančius. Iš to išeinant, nors prieš pat vienos draugijos duris kurtųsi kita draugija ar klubas, nešaukime į visas keturias pueses apie "skaldymą" ar "griovimą"... Pasveikinkime, palinkėkime geriausios kloties ir padėkime, kuo galime; — pamatysime, kad bendram reikalui bus nepaprastai daug laimėta.

Antroj vietoj, įvertinkime kitų organizuotų vienetų darbą, pastangas ir siekimus, jieškokime kuo glaudesnio bendradarbiavimo visus liečiančiuose uždaviniuose, nebijokime pasikeisti ar pasipildyti meninėm, kultūrinėm ir kt. pajėgom. 300 — 400 narių draugija, apsitvėrusi kinų siena ir bandanti pasitenkinti vien savo negausiom ir neskaitlingom pajėgom, yra pasmerkta atsilikimui ir žlugimui. Patarlė sako, kad "kas neina pirmyn, tas žengia atgal". Sustingimas yra, todėl, tikriausias pražūties ženklas.

Trečioj vietoj, nesigailėkime pastangų ir nepraleiskime progų didinti, atskirai ir visi bendrai, kiekvienos draugijos narių skaičių. Skaičiuje glūdi pajėgumas ir išsilaikymo laidas. Nepavydėkim, jei kitos draugijos vystosi ir auga. Ištirkime, pasitarkime, sekime duodamu pavyzdžiu ir būkime už jį dėkingi.

Ketvirtoj vietoj, rūpinkimės priaugančia karta, draugijų būsimųjų vadovų paruošimu, sukurdami reikalingas sąlygas jaunimo išlaikymui mūsų tarpe. Neapsigaukime lietuvių studentų ar moksleivių skaičium. Kiek mokslus išėjusių jaunosios kartos atstovų tebepripažįsta tėvų kalbą, neminint pasireiškimo mūsų visuomeniniame organizaciniame gyvenime? Apsidairę, randame klaikią tuštumą. Taip pat neapsigaukime, pasitenkindami mūsų šokiais, eilėraščiais, dainelėmis. Kol jie maži, vyresniesiems nesunku juos išlaikyti lietuvių tarpe. Pažvelkime, tačiau, į vyresnio amžiaus (18-20 metų) mūsų jaunimą. Kur daugumas jo šiandien krypsta? Didelę daugumą randame bendraujant su kitataučiais, vietiniuose, su visais patogumais įtaisytuose, klubuose, kokių savo tarpe neturime ir, nepakeitę mūsų siaurų pažiūrų ir laikysenos, vargiai ar turėsime.

Virš išdėstyti yra mano asmeniški samprotavimai. Kai kur galiu klysti, kai kas gal yra ir netaip. Tuo atveju, tepasisako mūsų senesnieji ir daugiau prityrę visuomenės veikėjai. Jų žodis šiais klausimais bus labai naudingas ir įdomus.

Leonardas Sruoga

Buenos Aires, 1954-3-29 d.

NUEVAS REALIZACIONES JALONAN AL PLAN DE CONSTRUCCION DE USINAS TERMOELECTRICAS

El problema de la provisión de energía a todas las zonas del país, ha sido estudiado exhaustivamente por las autoridades nacionales, las que han concretado el resultado de esos estudios en las previsiones del Segundo Plan Quinquenal, teniendo como objetivo fundamental la progresiva y total electrificación de la República, para satisfacer las necesidades que crea el bienestar de la población y en particular el desarrollo de las actividades económicas.

Los estudios a que nos hemos referido, han considerado, al margen del aprovechamiento al máximo del potencial hidroeléctrico, eficiente utilización de los combustibles, especialmente los sólidos, minerales o vegetales, y de todos los demás recursos naturales, para la producción termoeléctrica. Concorde con esos planes, se ha resuelto recientemente, dotar a la ciudad de Salta, para su servicio y el de las localidades vecinas, de una gran central generadora de energía, acorde con la importancia de la ciudad y en condiciones de afrontar, así mismo, la futura expansión de los servicios, previsible al contar con abundante provisión de energía.

A fin de que la iniciativa se concrete de inmediato, manteniendo el intenso ritmo de realizaciones que caracteriza al Segundo Plan Quinquenal, se ha dispuesto el envío a Salta de cuatro grupos "Diesel Hamilton", de 1.700 kilovatios de potencia unitaria, que han de formar el núcleo principal de la futura central termoeléctrica salteña.

Estos 6.800 kilovatios, que se suman a la potencia ya instalada en la usina actualmente en funcionamiento, permitirán cubrir las necesidades de energía eléctrica de la importante capital norteña, en el momento actual, mientras se realizan los trabajos tedientes a instalar la planta de gan potencia proyectada.

En el caso presente, se aplican, una vez más, las previsiones del Segundo Plan Quinquenal, que establece, en la materia, que debe tenderse a anticipar, en la medida de lo posible, la producción a la demanda, dentro de los perioridades técnicas, económicas y financieras del Plan de gobierno. Por otra parte, se cumplen también las normas relacionadas con el plan enérgico, en cuanto a la construcción, por parte del gobierno nacional, de aprovechamientos hidroeléctricos, centrales técnicas y sistemas de transmisión de energías.

Corresponde añadir, que en el presente quinquenio, el Estado ha de construir y habilitar nueve centrales termo eléctricas, con una potencia instalada de 406.000 kilovatios, iniciando la construcción de tres más con una potencia total de 306.000 kilovatios, de las cuales dos serán libradas al servicio y habilitado la centarl del gran Buenos Aires, con una potencia prevista de 300.000 kilovatios, realizaciones éstas que significarán un aporte fundamental para la consolidación de nestra evolución industrial y una verdadera solución al arduo problema de la energía.

APOYA EL ESTADO LA INCREMENTACION RACIONAL DE LA INDUSTRIA PESQUERA

Las previsiones del Segundo Plan Quinquenal en materia de pesca, establecen que la producción será incrementada, sobre el promedio 1947-51, en un 185% a fin de obtener en 1057, un volumen físico de 200.000 toneladas. —

Para lograr esos objetivos, el estado auspiciará y facilitará el desarrollo complementario de las actividades industriales, tales como las del frio y las conservas, de directa conexión con la utilización y comercialización de los productos de la pesca. Además, se hallan en marcha inversiones estatales para el fomento de la industria pesquera, que comprenden investigaciones y empleo de embarcaciones especiales. —

En cumplimiento de estas normas acaba de ponerse en funcionamiento un Departamento de Investigaciones Pesqueras, que ha de dar a los estudios un ritmo acorde con la importancia de tales actividades y con la celeridad y eficiencia con que se cumplen todas las tareas vinculadas con el Segundo Plan Quinquenal.

El Departamento, dispone para sus investigaciones, de una goleta, provista de todo el material científico necesario, de un equipo móvil de técnicos y de estaciones fijas en Mar del Plata y San Antonio Oeste (Rio Negro) para hidrobiología marina; en Rosario y Cambaceres (Buenos Aires); para hidrobiología fluviolacustre; correspondiente a esta estación, asimismo, el estudio de las aguas salobres de la zona de confluencia del estuario platense con el Océano Atlántico. Actualmente se ultiman detalles para la habilitación de una nueva estación en la localidad correntina de Bella Vista.

Las investigaciones oceanográficas a realizarse, aplicadas exclusivamente a la pesca, o emprenderán artes pesqueras, conservación y uso del producto, tecnología de la industrialización primaria, hidrobiología pura y aplicada y ocología de las especies animales y vegetales.

La sola enumeración de una parte de las tareas que habrá de ralizar el Departamento de Investigaciones Pesqueras, bajo la directa dependencia del Ministerio de Agricultura y Ganaderia, permite formarse una idea de su importancia. El incremento de la industria pesquera, representa una de las preocupaciones del gobierno nacional, que otorga a esa actividad notable jerarquia entre las mas productivas del pais. La Républica tiene un extenso litoral marítimo, con una prolongada plataforma continental, poblada por las más variadas especies de la fauna acuática. Cuenta además con grandes ríos y vastos lagos generosos en las mas diversas variedades de pesca, lo que representa una enorme riqueza potencial, que el estado está firmemente resuelto a incrementar, apoyando con todos sus recursos a quienes dediquen sus esfuerzos a esta antigua y compensadora actividad. La reordenación del régimen de comercialización y el desarrollo de las industrias necesarias para el aprovechamiento de los ríos se suman a los demás aportes estatales, para tornar amplio y promisorio, el porvenir de la pesca en los mares y ríos de la República. —

DEGALŲ PLANAI

(LOS PLANES PARA EL COMBUSTIBLE)

Didingą destiliacijos įmonę „Presidente Peron", kurią Valdiniai Petrolio Šaltiniai stato Eva Peron mieste, galima laikyti viena moderniausių Pietų Amerikoje. Šiai didingai statybai, — turinčiai krašto ūkiui nepaprastą svarbą, — bus išleista iki 600 milijonų pesų. Ji bus užbaigta 1953-57 m. penkmečio laikotarpyje ir joje bus galima perdirbti 4.500 kūbinių metrų per dieną. Tas kiekis nepaprastai reikšmingas, ypač turint galvoj ir šalutinius destiliacijos gaminius, būtent: aviacijos benzino — 382, autovežimių benzino — 2.530.000, suskystintų dujų — 150.000, žibalo — 270.000, dizelinio gazolino — 90.000, dizelinių tepalų — 225.000, kitų tepalų — 337.000 litrų, degamų dujų — 400.000 k. metrų ir kokso — 572 kg per dieną.

Kaip matyti, bus turima pakankamai degalų pramonės, susisiekimo ir namų ūkio reikalams patenkinti, o tuo pačiu nebus jau reikalo įvežti minėtus gaminius, kurie kaštuoja daug pinigo.

Ši destiliacijos įmonė, aprūpinta moderniais įrengimais, turi garo generatoriaus ir elektros energijos centrines, neminint kitų įrengimų, ir suteikia darbo 3.500 žmonių, taip kad statybos vietoje jau dabar yra tikras miestas.

Žinoma, tai nėra vienintelė antrojo penkmečio plano statyba, tačiau daugelio kitų tarpe yra viena iš tų, kuri turi ypatingą reikšmę, gi jos nauda tokia svarbi, kad malonu paminėti.

Įvairiomis progomis generolas Peronas yra pasakęs, kad aprūpinimas degalais reiškia taip pat tautinį

Okupuotoje LIETUVOJE

KĄ PASAKOJA GRĮŽUSI EJI APIE KALINAMUS IR IŠTREMTUS LIETUVIUS

VT Informacinė Tarnyba yra per Liet. Raudonąjį Kryžių susisiekusi su 164 grįžusiais iš Lietuvos ar iš Sibiro, kur jie buvo sutikę visą eilę kalinamų ar ištremtų lietuvių. Kai kurie iš jų yra pranešę visą eilę ten sutiktų mūsų tautiečių pavardžių.

Apskritai, tenka pasakyti, kad buvusių Lietuvoje vokiečių pasisakymai apie lietuvius pavergtoje mūsų tėvynėje yra labai geri. Buvusieji karo belaisviai ar civiliai internuotieji labai šiltai atsiliepia tiek apie lietuvius miestėnus, tiek apie valstiečius ir darbininkus. Ar Vilniaus kalėjime, ar Kaune, ar šiaip kur sutikus mūsų tautiečiai dalindavosi su pasakotojais, jų teigimu, paskutinį duonos kąsnį. Grįžusieji savo pasakojimais patikslino turimus duomenis apie bendrą padėtį krašte, suėmimus, partizaninę veiklą, ekonominį suskurdimą ir kita. Tie, kurie Lietuvoje nėra buvę, bet mūsų tautiečių sutiko įvairiose Sov. Sąjungos vietose ir Sibiro priverčiamo darbo stovyklose ar kalėjimuose, pasakoja, kad tarp ištremtųjų ir kalinamųjų jie pastebėjo ypač daug moterų, vaikų, senesnio amžiaus žmonių ir dvasininkų. Ypatingai sunki jų padėtis buvo Vorkutos stovyklose, nors ne ką tegeresniu galima laikyti taip pat likimą tų, kurie buvo prievarta pristatyti dirbti prie kanalų kasimo, miškų kirtimo, išsiųsti į kasyklas etc.

Rusijoje su lietuviais jiems buvo uždrausta kalbėtis. Vis dėlto karo belaisviams ir civ. internuotiems daugeliu atvejų yra pavykę su jais užmegzti reikalingą ryšį. Pasirodo, grįžusiųjų teigimu, ne vienas ištremtųjų mūsų tautiečių gali vienu ar kitu būdu palaikyti ryšį su tėvyne. Kai kurie gauna ir siuntinėlių, kurie šiek tiek palengvina jų vargą. Tačiau šiaip jų buitis — nepaprastai žiauri, tiesiog pasibaisėtina.

Išvežimai nesibaigia. Apskritai, ne vieno grįžusiojo teigimu, išvežimai iš Lietuvos ir kt. Pabaltijo respublikų tebeina toliau, nors tikslesnių žinių apie juos grįžusieji ir neturi. Kai kurie iš jų pakelėj yra sutikę išvežamuosius gabenant į Sibirą ar į kitas Sov. Sąjungos vietas. Yra žmonių, kurie sakosi darbo vergų stovyklose sutikę taip pat buv. min. inž. K. Šakenį, Vilniaus kunigų seminarijos rektorių ir visą eilę kitų pasižymėjusių lietuvių.

Ko verti bolševikų pažadai. Štai buvusis karo belaisvis U. L. pasakoja stovykloj sutikęs tarnavusį kariuomenėj lietuvį L. Mickevičių, kuris, lygiai kaip ir jis, buvo nuteistas 25 metams priverčiamųjų darbų. Tačiau 1952 m. liepos mėnesį Mickevičius iš tos stovyklos buvo išgabentas kitur. Bet kur — niekas tikrai nežino. Grįžusiojo teigimu, **1952 m. daug ištremtų lietuvių buvo pasiųsti į darbus prie Volgos-Dono kanalo.** Ištremtiesiems buvo pažadėta, kad baigus darbus ir prakasus kanalą jie bus grąžinti atgal į tėvynę. Tačiau šio pažado bolševikai, kaip ir kitų, neištesėjo.

Liselotte L. pasakoja kelias dienas buvusi Vilniaus kalėjime draugе su 26 lietuvėmis. Lietuviai į kalėjimą daugiausia buvo kišami ir nuteisiami už "politiką". Panašus likimas ištinkąs taip pat daugumą latvių, lenkų, estų ir ukrainiečių. Lietuvoje tebesą daug partizanų, kurie prisilaiką miškuose ir toliau tęsia kovą su bolševikais. Tačiau jei tik rusai sužino, kad pvz. pas kurį nors valstietį pavalgė arba per jo kiemą perėjo koks nors partizanas ar šiaip įtariamasis, tai toks žmogus tuojau suimamas ir nuteisiamas priverčiamiesiems darbams. Be įtartųjų vienu ar kitu būdu rėmus partizanus, "išvaduotojai" ypač daug į Sibirą išsiuntė lietuvių ūkininkų, kurie nesidėjo į kolektyvinius ūkius. Grįžusiosios teigimu, tūkstančiai lietuvių velka priespaudą ištrėmime arba priversti atlikti bausmę baudžiamosiose stovyklose. Grįžusiojo Hermanno P. tvirtinimu, **ypač daug lietuvių yra išsiųstų į Vorkutą ir į kitas priverčiamojo darbo stovyklas prie Šiaurės Ledjūrio.** Jis pats apie 9 mėnesius yra išbuvęs Kauno kalėjime. Panašių pasisakymų yra apsčiai. (ELTA).

PO MASKVOS "MENO" DEKADOS

Per visą vad. "lietuvių meno dekadą" Maskvoje nuvežtieji į ją įvairių sričių lietuviai menininkai gavo tik "mokytis" iš rusų ir savo darbais įrodinėti, kiek iš viso per bolševikinės okupacijos laiką įstengė prisidėti prie okupuotos mūsų tėvynės komunistinimo bei rusinimo. Į parodas, viešus pasirodymus etc. kom. cenzorių buvo praleisti tik tokie kūriniai, kuriuose buvo vienu ar kitu būdu niekinama Neprikl. Lietuva, jos praeitis, kovos dėl laisvės, žodžiu — visa tai, kas kiekvienam tauriam lietuviui yra brangu. Viskuo buvo stengiamasi garbinti Maskvą, aukštinti rusų kultūrą, reikšti padėką už Lietuvos okupavimą ir "negirdėtos laimės" įvedimą, net ir už krašto suskurdinimą kolchozais, kaip tai padarė Šedos rajono kolchozo "Lenino keliu" saviveiklininkų vardu "drg. Kiaupa". Net ir daugelis grynai lietuviškų, kad ir komunistinių, dalykų turėjo būti perteikti rusų k., o parinkti rusų veikėjai gyrė Maskvos agentus už lietuvių vardu rodomą jiems padėką, betgi savo ruožtu pareikalaudami "dar daugiau". Į "gražuolę, kasdien vis jaunėjančią Maskvą" buvo nugabenta apie 1.000 okup. Lietuvos menininkų ir parinktų komunistų, pasivadinusių "meno saviveiklininkais", įpareigotų, kaip atvirai rusų kom. spauda prisipažino "neapvilti tarybinės liaudies pasitikėjimo". Tiesa, dekadoje buvo duotas vienas kitas dalykas ir be aiškios komunistinės agitacinės dvasios. Todėl nenuostabu, kad net ir maskvinė publika, kuriai kom. agitacija yra įgrisusi iki gyvo kaulo, šiuos dalykus sutiko ypač šiltai — tai dainos "Pempel, pempel", "Saulutė tekėjo", lietuvių liaudies šokis "Klumpakojis" ir kt. Jei žiūrovai galėtų savo skonį pareikšti nevaržomai ir turėtų progą pamatyti tikrojo meno dalykus, bet ne bolševikinę agitaciją, kaip dabar, tai netenka abejoti, kad ovacijos tada būtų tiesiog griausmingos. Neblogą pasisekimą turėjo ir LTSR valstyb. operos bei baleto teatro naujas pastatymas — opera "Traviata".

Šiaip, be padėkos Maskvai, nuvežti į ją okup. Lietuvos menininkai ir "meno saviveiklininkai" turėjo dar "neapsakomą laimę" nurodytose vietose "pabalsuoti" už kom. partijos išstatytuosius į Aukščiausiąjį Sovietą kandidatus... Po visų "pamokymų", kaip visos žymės rodo, tenka laukti, jog okup. Lietuvoje rusifikacija bus dar daugiau sustiprinta. Tai ir bus didžioji rusų tautos "dovana" už lietuvių vardu komunistinių vadeivų jai parodytąjį "prisirišimą" — dar daugiau sustiprinti ne tik politinius, bet ir dvasinius bei kultūrinius su ja ryšius... Dabar iš Maskvos eina jau visokia išmintis.

* **Sniečkaus išpeiktoji** Lietuvos kino vadovybė, žadėdama pasitaisyti, skelbia numačiusi pagaminti "dokumentalinę filmą apie meno dekadą Maskvoje", kino apybraižą "Veterinarijos Akademiją", filmą, pavaizduojančią spalvomis silkių gaudymą Atlante, duoti 2 naujas filmas iš žemės ūkio "tematikos", pagal Kuršėnų vaikų namų "laimingą gyvenimą" sukurti naują kino apybraižą "Motina". Be to, šiemet antrajam pusmety Lietuvos Kino Studija "pravеda parengiamuosius naujos lietuviškos meninės filmos darbus".

* **Sniečkus negali nekonstatuoti, kiek visame bolševikiniame gyvenime, nepaisant** visos rusų tautos "pagalbos", **esama daugybės trūkumų.** Sniečkus apkaltino, kad net pats Lietuvos kp ck biuras ir Ministerių Taryba "taikstosi su lėtu žemės ūkio pertvarkymu, nerodo pakankamo veiklumo partiniams ir tarybiniams organams Žemės Ūkio Ministerijai ir jos organams vietose. Visa tai neigiamai atsiliepia kolūkinei gamybai, žalingai — atsiliepia pasirengimui pavasario sėjai"... Nors seniau Berija ir net pats Chruščiovas įspėjo, kad būtų nesiskubinama su Pabaltijo sukolektyvinimu, tačiau, kaip atrodo, Lietuvos komunistai nori pasirodyti uolesni už visus kitus. Todėl ir **nesėkmė įvairiose ūkio srityse yra dar didesnė.** Tuo tarpu, kai N. Lietuvos laikais ūkininkas iš vienos karvės primelždavo apie 3.000 litrų pieno, pvz. Dotnuvos rajono "Aušros" kolūkis primelžė vos po 1.807 litrus. O reikia atsiminti, kad šitas kolūkis nėra paprastas, bet dar vadovaujantis. Ir pats Sniečkus randa, kad "visuomeninės gyvulininkystės išvystymo planas kolūkiuose nėra įvykdytas", dėl to daug kur karvių skaičius sumažėjo, daug kur "žemas galvijų produktingumas". Pašarų bazė vykdoma nepatenkinamai, daržininkystės vystymosi kolūkiuose klausimai kelia didelį nerimą. Nepaisant valstybės teikiamos didžiulės pagalbos, šiltnamių ir inspektų statybos planas sužlugdomas. Grūdinių kultūrų derlingumas Sniečkui net ir popieriuje yra žemas. Tarybiniai ūkiai pasižymi ypač aukšta grūdų, mėsos, pieno ir kt. produkcijos savikaina. Ypač daug esminių trūkumų yra MTS veikloje, kur blogai vykdomi pagrindinių darbų planai, nesugebėdama kaip kiekiant gerai paruošti traktorininkų ir mechanizatorių, nemokama "likviduoti atsilikmą remontuojant traktorius ir žemės ūkio mašinas". Retai kolūkiuose lankosi vyr. agronomas ir vyr. zootechnikas, o eilėje kolūkių iš MTS niekas visai nesilanko.

GABIJOS ATSIŠAUKIMAS

Knygų leidykla Gabija spaudos tremties dešimtmečiui atžymėti šių metų antroje pusėje nutarė išleisti literatūros metraštį. Tai bus didelė penkių šimtų puslapių iliustruota ir meniškai atspausta knyga.

Tokios knygos išleidimas šiandien kaip tik yra prasmingas, nes tėvynėje gyvas ir laisvas lietuviškas žodis yra daug kiečiau ir plačiau užgintas nei carų laikais. Dar daugiau: geležinė uždanga yra taip sandari, kad už Lietuvos ribų spausdinamas lietuviškas žodis krašto pasiekti negali. Stalino - Malenkovo žandarai uolesni ir ištikimesni už cariškius, ir didvyriškas knygnešio žygis yra visai neįmanomas.

Tarybinė lietuviška literatūra, nors medžiagiškai ir labai remiama, nususo kokybiškai ir kiekybiškai. O tai kaip tiktai įrodo, kad gyvas žodis be laisvės kilti negali. Mes tremtyje dažnai pasiskundžiame darbo sąlygomis, ir jos tikrai nėra palankios, tačiau tremtyje parašoma daugiau negu krašte. Dėl to laisvę turėtume priimti ne vien kaip darbo sąlygą ir žmogaus teisę, bet kaip malonę ir piliečio pareigą.

Norėtume, kad šis metraštis būtų tremtinių rašytojų garbės knyga. Norėtume, kad tai būtų kovojančio ir nepasiduodančio lietuvio atsparos dokumentas. Norėtume, kad ji sutvirtintų lietuvį tikėjime ir viltyje. Dėl to prašome gerbiamuosius rašytojus į šį reikalą visu rimtumu pažiūrėti, kad knyga būtų pilnas ir tikras laisvo ir kovojančio lietuviškojo žodžio vaizdas.

Būtų gera, kad medžiaga redaktorius pasiektų gaip galima greičiau, bent iki š. m. birželio 15 dienos. Medžiagą (poeziją, literat. kritikos straipsnius, dramą) siųskite J. Aisčiui, 123 Milford Street, Brooklyn 8, N. Y., o beletristiką — Stp. Zobarskui (85-42 91 Street, Woodh ven 21, N. Y.

J. AISTIS, St. ZOBARSKAS
Redaktoriai

JUOZAS SODAITIS
Leidėjas

išsilaisvinimą tautos ūkio ir pramonės išsivystymo prasme, stengiantis pasiekti aukštą gamybos ir tinkamumo lygį. Ši jo vardu pavadintoji destiliacijos įmonė kaip tik ir patvirtina tą patriotinį ūkinės nepriklausomybės ir pertekliaus troškimą tautai.

Tuo tarpu, kai vykdomi šie milžiniški darbai, lygiai taip pat ir Comodoro Rivadavia, Plaza Huincul ir Campo Durand dujovedžiai (gazoduktai), skirti tiems patiems tikslams, sustiprinamas petrolio šaltinių išnaudojimas, kad mineralinių aliejų destiliacijos įmonės turėtų savo veikimui reikiamų žaliavų. Pridėkime dar miškų ūkio išnaudojimą, kuris aprūpins medžio anglimi, taip pat Rio Turbio akmens anglies ir kitas, jau rodančias pilną pasisekimą, kasyklas ir galėsime apytikriai suprasti, kad pažangus tautos gyvenimas ras šioje degalų politikoje pastovų pagrindą.

ŠVENTASIS KAZIMIERAS IR JO KULTAS LIETUVOJE

PAMINĖTI SUKAKČIAI 470 METŲ NUO JO MIRTIES IR 350 METŲ NUO JO KULTO ATNAUJINIMO (1484-1604-1954).

Zenonas Ivinskis, Roma

1602-jų metų pavasarį Vilniaus vyskupas Benediktas Vainius su savo raštu išsiuntė Romon kanauninką Grigalių Svinecickį. Kadangi popiežius Klemensas VIII, kaip Siksto V-jo legatas Ipolitas Aldobrandini, buvo lankęsis Lietuvos-Lenkijos respublikoje ir pažino jos reikalus, davė greitai brevę, kuria buvo sutvarkyta tai, kas 16-me amžiuje nebuvo padaryta. Šitoji 1602 metų lapkričio 7-tos brevė leido oficialiai garbinti Šv. Kazimierą. Bet jo kultas pradžioje buvo lokalinis, ir tik 1621 metais Paulius V-sis išplėtė visai Bažnyčiai. Šv. Kazimiero maldos buvo įrašytos visuotinės Bažnyčios Mišiole ir brevijoriuje.

Sviencickis iš Romos parvežė Šv. Kazimiero vėliavą (labarum), kuri, kaip žinome, yra kanonizacijos iškilmių dalis. Vadinasi, kulto atnaujinimo — sutvarkymo proga buvo atlikta visa tai, ko anksčiau Vilnius nebuvo gavęs.

Džiaugsmas Vilniuje buvo nepaprastas! 1604 metų gegužės 10 d. sostinėje buvo suorganizuotos iškilmės, kokių šis miestas dar nebuvo matęs. Jose dalyvavo visa Lietuva. Lietuvos kancleris Sapiega karaliaus Zigmanto Vazos vardu per iškilmingą procesiją Vilniaus gatvėmis nešė aną aksominę Šventojo vėliavą su Kazimiero paveikslu.

Apie tas iškilmes, nuo kurių šiemet sueina 350 metų sukaktis, yra smulkių žinių. Jos yra aprašytos Vilniaus kapitulos aktuose, popiežiaus nuncijaus pranešimuose, plačiausiai rašė jėzuitas, austras Knogleris, kuriam buvo pavesta palaikyti visą šventės tvarką.

Kai Sapiega atnešė Šventojo vėliavą katedron, ją priėmė Vilniaus vyskupas Vainius ir padėjo katedroje ant Šv. Kazimiero relikvijų. Prieš perkeliant jo kūną iš paprastesnio karsto į altorių, buvo, žinoma, padaryta formali Šv. Kazimiero kūno "rekognicija", t. y. atpažinimas - identifikavimas. Tai buvo atlikta dalyvaujant eilei liudininkų ir surašant atitinkamą protokolą. Atidarius karstą, po 120-ties metų pirmą kartą, prie Šv. Kazimiero galvos buvo rastas pergamentas su jo mėgiamiausia giesme Šv. Mergelės garbei, būtent:

„Mano siela, vardą mielą
Imk Marijos šlovinti"
(Omni die, dic Mariae).

Kitą dieną, t. y. gegužės 11 d. prie Karalaičio karsto buvo atlaikytos iškilmingos mišios, ir jis oficialiai paskelbtas šventuoju, paskaitant popiežiaus brevę. Pagaliau trečią iškilmių dieną ceremoningai buvo pašventintas kertinis akmuo būsimai puošniai jėzuitų bažnyčiai Vilniuje, kuriai buvo duotas Šv. Kazimiero vardas. Čia greitai susitelkė visas jėzuitų, ypač daug uolumo rodančių Šv. Kazimiero kultą išpopuliarinti, centras, būtent provincijolas, kolegija, naujokynas.

Kai Kazimiero kultas taip iškilmingai buvo atnaujintas, jo Relikvijoms pasirodė per prasta senoji koplyčia. Todėl tuoj po 1604 metų iškilmių karalius Zigmantas ėmė statyti naują koplyčią. Tik po 32-jų metų, kai tarp spindinčio marmuro, ir gipsinių statulų buvo užbaigti ir italo Delbonės freskai, Vilnius vėl išgyveno nepaprastas iškilmes. Dalyvaujant pačiam karaliui Vladislovui Vazai, nuncijui Filonardi, Lietuvos vyskupams ir tūkstantinėms minioms, Švento Kazimiero relikvijos buvo perkeltos į tą puošnią koplyčią. Kazimiero kulto istorijoje tai buvo svarbus etapas, kurį dar papildė Vilniaus vyskupo Tiškevičiaus 1652 m. išrūpinta Relikvijų Perkėlimo šventė, paskirta sekmadienį po Šv. Mergelės Marijos į Dangų Ėmimo oktavos, t. y. rugpiūčio 22 d. Negalima nepaminėti ir paskutinio Šv. Kazimiero kulto plėtimą atbaigiančio žingsnio. Susirūpinęs jo dar didesniu išpopuliarinimu, arkivyskupas J. Skvireckas iš popiežiaus Pijaus XII-jo gavo brevę (iš 1948 m. birželio 11-tos dienos), kuria Šv. Kazimieras buvo paskelbtas "Visos Lietuvių Jaunuomenės Ypatinguoju Danguje esančiu Globėju pas Dievą". O Šv. Kazimiero Relikvijų Transliacijos šventė (anas sekmadienis po VIII. 22) buvo numatytas kaip šventė Lietuvos jaunimo, kuris turi minėti savo Patroną.

Kazimiero Relikvijų buvo siųsta Neapolin, Florencijon, vienam kardinolui Belgijon, Maltos ordinui, Lietuvos Lenkijos 17-18-jo amž. valdovams. Reikalas nuolat dalinti Šventojo relikvijas buvo pagrindinė priežastis, kodėl jo karstas 17-19 amžiuje vis būdavo atidarinėjamas.

Kad Vilniaus Šventojo kultas pateko Neapolin, bus turėjusi reikšmės gal ta aplinkybė, kad nuo imper. Karoliaus V-jo laikų (1516 m.) iki pat 18-jo amž. pradžios Habsburgai buvo Neapolio valstybės karaliais. O Elzbietos Habsburgaitės sūnaus iškėlimas į altorių garbę visai Habsburgų giminei buvo tik pasididžiavimas. Pačiame Neapolyje apie 17-jo amž. vidurį buvo kilmingųjų sodalicija, savo Patronu pasirinkusi Šv. Kazimierą. "Acta Sanctorum" pasakoja, kaip Vilniaus vysk. Tiškevičius gavęs brolijos prašymą atsiųsti ką nors iš Šventojo relikvijų. O kadangi jis pas save nieko nebeturėjęs, tai paėmęs dalelę tų relikvijų, kurios anksčiau buvo dovanotos Vilniaus jėzuitams, ir su pergamentiniu paliudijimu, kaip tokiais atvejais yra daroma, atpiovęs ir nusiuntęs Šventojo rankos pirštnarelį. Brolija turėjo Šv. Jurgio "Didesniojo" (San Giorgio Maggiore) bažnyčioje Šv. Kazimiero koplyčią, kurioje buvo paauksuota iš medžio Šv. Kazimiero statula. Į jos krūtinę ir buvo inkrustuota iš Vilniaus gautoji relikvija.

Siųsdamas Florencijon didelę Šv. Kazimiero relikviją Vilniaus vyskupas Mikalojus Steponas Pacas pastatė Kosmui, Florencijos (Etrurios) kunigaikščiui, sąlygą, kad Vilniun būtų atsiųsta relikvija Šventosios florentietės vienuolės, Marijos Magdalenos de Pazzis, mirusios ten 1607 metais. Žinia, ano meto galingieji Lietuvoje Pacai, garsieji Pažaislio ir kitų monumentų statytojai, kildino save — pagal lietuvių iš romėnų vis dar populiarią kilimo teoriją — iš italų didikų Pazzi.

Šv. Kazimiero relikvijoms Florencijoje buvo padarytas gražus ir didelis relikvijorius, ir procesijos su jo Relikvija daromos iki pat šiol. (B. d.)

1954 m. sausio 5 d. Šv. Tėvo pašventinta Nekalčiausios Marijos Širdies statula, specialiai skirta Lietuvai. Vidury Jo Šventenybė Pijus XII, kairėj J. E. vysk. V. Padolskis, dešinėj prel. L. Tulaba.

Kardinolo Mindszenty persekiotojų likimas

Ilgainiui vis daugiau aiškėja, kokio likimo susilaukė Vengrijos kardinolo Mindszenty kankintojai. Žurnalas „America" savo skiltyse atspausdino buvusio Vengrijos parlamento ir dabartinio Vengrijos Vykdomosios Tarybos tremtyje nario Bela Fabian'o straipsnį, kuriame ryškiai pavaizduotas kard. Mindszenty persekiotojų likimas. Mums yra gerai žinoma raudonųjų viešpačių, patekusių į nemalonę, padėtis, tačiau Bela Fabian straipsnyje nurodyti faktai lyg prikišamai verstų susigalvoti ir tuos užkietėjusius „bolševikėlius", kurių mūsų tarpe vis dar pasitaiko. Kad nebūtų tai tik tuščios kalbos, pasinaudodami Bela Fabian'o surinktomis žiniomis, kurias, sekdami laikraščius, ir pątys esame užtikę (kaikas jau buvo rašyta ankstyvesniuose „Laiko" numeriuose), matome nuostabų šių kard. Mindszenty persekiotojų likimo tragiškumą. Jei norėtumėm kiek giliau ir nuodugniau pagalvoti, gal būt, prietume prie vienintelės išvados, jog visa tai vyksta ne be Dievo piršto įsikišimo.

Visų trijų komunistinės Vengrijos vidaus reikalų ministerių, ypatingai pasižymėjusių kardinolo persekiojime, jau nebėra gyvųjų tarpe. Pirmasis, pradėjęs persekioti kard. Mindszenty ir apkaltinęs jį esant JAV šnipu, buvo Laszlo Rajk, kuris mirė kartuvėse, kaltinamas amerikiečių „šnipu". Jo pasekėjas Janos Kadar taip pat baigė savo gyvenimą kartuvėse. Gi Sandor Zold, pasiekęs vidaus ministerio kėdę už nuopelnus, persekiojant kardinolą, buvo priverstas atsistatydinti ir, gerai žinodamas, kad neišvengs kartuvių, iššudė visą savo šeimą ir pats nusižudė.

Slaptosios policijos agentai, enkavedistai, suėmę kardinolą, taip pat jau gavo atitinkamą padėką iš „tėvo ir draugo Stalino". Pulkininkas Gyula Osko, vadovavęs šiems enkavedistams, buvo nušautas prie Austrijos sienos. Kitas tos pačios grupės pulkininkas kiek vėliau buvo rastas nužudytas vidaus reik. ministerijos — Vengrijos NKVD — rūmų rūsyje. Dar kiti šio suėmimo 13 enkavedistų su šeimomis buvo ištremti į „sovietinio rojaus kurortus" — koncentracijos stovyklas Rusijoje.

Kard. Mindszenty teismo metu buvęs teisingumo ministeris Istvan Riesz buvo apšauktas amerikiečių šnipu ir nuteistas 25 m. kalėti, tačiau buvo rastas kalėjimo celėje pasmaugtas. Jo žmona gi išvežta į Sibirą.

Kardinolo tardytojas pulk. leit. Gyula Dėcsi buvo atstatytas prieš pora mėnesių iš teisingumo ministerio vietos, apkaltintas šnipinėjimu amerikiečiams ir areštuotas. Tenka manyti, kad ir jam nebus prikabintas „Lenino ordinas" prie krūtinės, bet greičiau ant kaklo užnerta enkavedistinė kartuvių kilpa.

Buvęs slaptosios policijos grafologas Laszlo Sulner, parašęs JAV ministeriui Selden Chapin suklastotą laišką, pamėgdžiodamas kardinolo rašyseną, kuris buvo prijungtas prie teismo bylos, su žmona buvo pabėgęs į Paryžių, kur po vienos operacijos staiga mirė. Negalima tvirtinti, kad tai bolševikinių enkavedistų darbas, tačiau juk žinomi pagrobimai caristinės Rusijos gen. Kutiapovo ir Milerio, dingimai iš Paryžiaus, duoda pagrindo ir taip galvoti.

„Liaudies nepasitenkinimui" išreikšti ir parodyti, kad visa Vengrija smerkia kardinolą, visuose miestuose ir miesteliuose buvo organizuojami priverstiniai „liaudies mitingai". Šių mitingų organizatorius Ferenc Donath šiuo metu, jei dar yra gyvas, kasa kaip vergas Dunojaus- Juodųjų jūrų kanalą. Toje pačioje priverstinų darbų stovykloje yra taip pat ir Imre Zipser, buvęs viršininkas to kalėjimo, kuriame po teismo buvo uždarytas kard. Mindszenty.

Iš Lietuvos žinios mus sunkiau pasiekia, tačiau ir ten už pasitarnavimus „didžiajai tėvynei" taip pat dalinami „kartuvių kilpos" arba „šūvio į pakaušį" ordinai. Yra žinoma, kad ir L. Gira, ir Cvirka, ir Salomėja Neris, ir Boruta apdovanoti šiais „ordinais" arba pasiųsti gydytis į tolimuosius Sibiro "kurortus" — konc. stovyklas. Nėra abejonės, kad toks likimas, panašiai kaip Berijos, laukia ir visų kitų „raudonojo rojaus" pakalikų. Užtenka paminėti Sniečkų, Gedvilą, Paleckį, Guzevičių ir pasekti, koks jų likimas bus, ir pamatysime, kad už savo brolių lietuvių žudymus, kančias kalėjimuose bei koncentracijos stovyklose ir kasdieninį terorą jiems bus suteikti panašūs „ordinai". Teisybė juk neabejotinai laimi, — tik Dievo pirštas paliečia vienus anksčiau, kitus gi vėliau. Bet teisingumo išvengti negalima.

Ant. Rytys

HENRIKO LUKAŠEVIČIAUS ROMANO „LIKIMO ŽAISMAS" VERTINIMAS TEISINIU ATŽVILGIU

Neįprasta literatūros veikalus teisiniai vertinti spaudoje. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad šis romanas suteikia daug ir įdomios medžiagos apie tą teisės sritį, kurioje ypatingai atsispindi kultūringam žmonių bendravimui statomi reikalavimai, būtent žmogaus teisę į savo asmenybę ir taip vadinamą moralinę žalą ir, turėdamas galvoje, kad vertinimas teismo saléje, turbūt, neįvyks dėl nuotolių ar lėšų stokos, manau bus tikslu, jei savo mintimis pasidalinsiu viešai, juo labiau, kad šis romanas Argentinos spaudoje lig šiol yra supamas beveik mirties tylos. Taigi čia neliesiu šio romano vertinimo literatūriniu, etiniu, estetiniu, idėjiniu, kultūriniu, tautiniu ar kitais atžvilgiais, tai palieku kitiems.

Žmonija per tūkstančius metų yra sudėjusi daug aukų už tas idėjas, kurios yra dabar visų civilizuotų kraštų įstatymdavystėse. To dėka mes šiandieną naudojamės laisvėmis ir teisėmis, kurios apsaugoja ir iškelia žmogų į vertingą ir garbingą asmenybę. Kaipo pavyzdį pacituosiu Argentinos Konstitucijos 30 str. dalį — Las acciones privadas de los hombres que de ningún modo ofendan al orden y a la moral pública, ni perjudiquen a un tercero, están sólo reservadas a Dios (žmonių privatūs veiksmai, kurie jokiu būdu nepažeidžia viešą tvarką ir moralę, né kenkia tretiesiems, yra rezervuoti tiktai Dievui).

Žmogaus teisės į savo asmenybę sritis savo bazę turėdama viešoje teisėje (ypatingai baudžiamojoje), pastaraisiais laikais vis labiau įeina ir į privatinę teisę. Viešoji teisė nustato garantijas ir bausmę už pažeidimą, o privatinė — materialinį atlyginimą nuskriaustam. Reikia pastebėti, kad visų civilizuotų kraštų įstatymdavystės jau pripažįsta ir dvasinę arba moralinę žalą. Žmogaus teisei į savo asmenybę priklauso: teisė į garbę, į vardą, teisė laisvai veikti, teisė į padorumą, teisė į tėvų autoritetą, susituokusiųjų teisė reikalauti ištikimybės, teisė būti prisirišusiu prie savo artimųjų, teisė į intymiškumą arba į savo gyvenimo privatumą, teisė į fizinį neliečiamumą, autoriaus teisė. Jei neklystu, tai ir viskas. Kai kurių kraštų įstatimdavystės jau net suteikia joms atskirus specialinius ir autonominius pobūdžius (pav. JAV right of privacy), kitos interpretuodamos savo įstatimdavystės bendro pobūdžio konstitucines ar kitas garantijas. Sustosiu iš eilės tik prie teisės į garbę, teisės į savo gyvenimo intymiškumą (right of privacy, derecho de intimidad) ir teisės būti prisirišusiu prie savo artimųjų.

Įstatymai visus asmenis (taip pat ir juridinius) laiko iš prigimties lygiai garbingais. Todėl teisine prasme vienodai garbingas yra žmogus kalėjimu baustas ar nebaustas, ar jis yra sąžiningas iš esmės ar ne. Kitaip tariant visi žmonės turi lygią ir tokią pačią teisę į savo asmens garbę, net nežiūrint į tai ar pats asmuo ją brangina ar ne. Kaip matom ši teisė yra neatskiriama nuo žmogaus kaip jo šešėlis. Duosiu dar aiškesnį pavyzdį: jei asmuo net nejaučia, kad jo garbė yra pažeista, teisiniai vis vien bus pažeidimas, jei jis toks yra iš esmės (objektyviai). Neretas garbės pažeidimo įrankis, deja, yra ir literatūros veikalai (teatro, kino, romanai, novelės) vaizduojant juose tam tikrą asmenį groteškišku, jį žeminančioje formoje ar priskiriant jam būtas ar nebūtas silpnybes. Teismų praktikoje yra kilę nemaža bylų dėl tokių veikalų. Dažniausiai tokie veikalai kaipo motyvą turi norą iškelti negeroves surištas su vieša kokio nors asmens veikla, neliečiant privatinio gyvenimo (idėja kovos ar iškilimo viešumon negerovių). Rečiau motyvas yra kerštavimas, išdaiga ar užgaida (paprastai be idėjos). Bet nemaža tokių veikalų ir nepasiekia teismą dėl įvairiausių priežasčių: pažeistam jaučiantis kaltu, nenorint labiau didinti skandalą, iš drovumo, neturint garbės pajautimo ar drąsos, laikant reikalą nevertu dėmesio, dėl nepajėgumo pradėti bylą ir pan.

Žmogaus veiksmai yra dvejopo pobūdžio, viešojo, kur žmogus veikia kaipo socialiniu junginiu (draugija, visuomenė, valstybė) įeinantis asmuo ir intymaus ar privataus, kur žmogus pasitraukia pats savin ir veikia siaurame rate, kuris kitiems yra svetimas. Kiekvienas žmogus turi teisę reikalauti, kad kiti nesikištų į jo privačius veiksmus, į jo privatų gyvenimą, kad jo privatūs reikalai nebūtų svarstomi ir nagrinėjami viešai be jo sutikimo. Kiekvienas žmogus turi teisę būti atsiskyręs, būti vienas ir nebūti velkamas viešumon. Čia priklauso pasvyrus dažnai pasitaikanti tikrai nevyriška silpnybė pademonstruoti savo būtus ar nebūtus romantiškus pasisekimus ir laimėjimus net ir po to, kai merginos išteka už kito. Svetimų laiškų ar dienoraščių skaitymas, net ir neskelbiant jų, svetimos šeimos gyvenimo jos židinio ribose tyrinėjimas ar skelbimas taip pat yra šios srities pavyzdžiai.

Įstatimdavystės skaito, kad asmenys turintieji giminystės ryšį yra jungiami ypatingo prisirišimo, kas sudaro moralinę šeimos institucijos bazę. Tą prisirišimo teisę įstatymai pripažįsta ne tik gyvųjų, bet ir mirusiųjų atžvilgiu. Visi turi teisę reikalauti, kad jų tas prisirišimas būtų kitų respektuojamas.

Šias jautrias žmogui teises ponas H. Lukaševičius savo romane yra tiesiog demonstratyviai ir sunkiai pažeidęs, nes jame yra aprašytų asmenų, kurie nėra autoriaus sukurti, o yra gyvi realūs žmonės, kas yra aišku ne tik pažįstančiam Argentinos lietuvių gyvenimą, bet yra puikiai žinoma ir pačiam p. H. Luka-

(Nukelta į 6 psl.).

Mokslas — MENAI — Literatūra

DR. J. BIRNIUS

EGZISTENSINĖ ŽMOGAUS SAMPRATA

(Tęsinys iš 110 nr.)

Iš čia ir Jasperso tezė, kad „laisvės nušvietimo pradžia ir pabaiga lieka faktas, jog laisvė negali būti pažinta ir jokiu būdu objektyviai mąstoma". Galime pažinti tik tai, kas objektyviai duota pasaulyje. Gi pasaulyje laisvei nėra „nei vietos, nei spragos". Ne pasaulyje, o manyje pačiame laisvės vieta. Užtat ir negalima objektyviai laisvės nei įrodyti, nei paneigti. Joki įrodymai nepajėgia laisvės nurodyti. Į laisvę mus pažadina greičiau tik pats nelaisvės nepakeliamumas. Tačiau šis laisvės „įrodymas" nelaisvės nepakeliamumu nėra racionalinė išvada nuo fakto į jo sąlygą, o tik mano paties apeliavimas būti laisvam, apsispręsti laisvei. Užuot smalsavusis, ar laisvė kur nors yra, egzistencija apsisprendžia „įrodyti" laisvę vieninteliu įrodymu, kuris šiuo atveju galioja. Tai apsisprendimas būti laisvam. Tik pati laisvė „įrodo" laisvę. Negalima nei žmogų priversti būti laisvam nei jam uždrausti būti laisvam. Greičiau: reikia norėti būti laisvam, nes esame laisvi iš prigimties, tarsi prieš mūsų norą.

Kas yra ši laisvė, kurios negalime pažinti, bet kuriai privalome apsispręsti? Jaspersas atsako į šį klausimą distinkcija tarp „valios, kuri nori kokio nors daikto" ir „valios, kuri nori savęs pačios". Valia ko nors norėti nėra dar tikroji laisvė. Be abejo, galiu rinktis, ko noriu. Bet ar turiu noro laisvę? Šis klausimas veda į tikrosios laisvės klausimą. Tiesa, loginei sąmonei šis klausimas atrodo tik tuščia tautologija: noriu, nes noriu. Bet užtat loginė sąmonė ir negali pasiekti tos plotmės, kurioje kyla tikrosios laisvės klausimas. Loginė sąmonė apsiriboja ta valia, kuri reiškiasi objektyviu rinkimusi iš įvairių galimybių. Bet toks objektyvus rinkimasis tėra išrinkimas. (Auswahl), o ne pirminis rinkimasis (Wahl). Yra esminis čia skirtumas. Išsirinkimas iš esmės negali būti nelygstamas, nes jį nulemia motyvų kova, pagrįsta tikimybių kalkuliacija. Ir jei visa mūsų veikla tebūtų tokios motyvų kovos rezultatas, tikro apsisprendimo galimybė būtų išskirta. Tačiau tikimybių kalkuliacija sudūžta į faktą, kad galime objektyviai pramatyti tik atskirus atvejus. Gi kada klausimas eina apie visumą, tikimybių kalkuliacija turi užleisti vietą tikram apsisprendimui, kurio išraiška yra: tai esu eš, kuris taip noriu. Tik pastarasis apsisprendimas yra nelygstamas, nes pagrįstas nebe motyvų kova, o manęs pačio apsisprendimu būti „manimi pačiu". Tai šis „manęs pačio rinkimasis" ir yra tikrosios laisvės vieta.

Egzistencinė laisvė — tai manęs pačio rinkimasis: esu aš pats, kiek renkuosi mane patį. Bet kaip galima rinktis „save patį", dar nebūnant „savimi pačiu"? Be abejo. aptarti egzistencinę laisvę „savęs pačio" rinkimusi yra lygu suktis atvirame rate: iš vienos pusės, kad mano rinkimasis būtų „manęs pačio" rinkimasis, man reikia jau būti „manimi pačiu", iš antros pusės, aš negaliu būti „manimi pačiu" kitaip, kaip rinkdamasis „mane patį". Bet kaip tik šis ratas ir atskleidžia jaspersinės laisvės sampratos branduolį: tapatinti egzistenciją su laisve, ir laisvę su apsisprendimu būti „savimi pačiu". Nėra egzistencija laisva ta prasme, tarsi žmogus būtų laisvas, nežiūrint jo paties. Priešingai, tik pati laisvė pakelia žmogų į egzistencijos rangą. **Esu egzistencija, kiek apsisprendžiu būti laisvu.** Tai reiškia: laisvė yra ne kas kita, kaip pats šis mano apsisprendimas būti „manimi pačiu". Tik „manęs pačio" rinkimasis yra iš tiesų laisvas apsisprendimas, nes tik jį apsprendžia ne kurio nors motyvo jėga, o manęs pačio valia.

Koks santykis tarp egzistencinio „savęs pačio" rinkimosi ir tarp rinkimosi iš objektyvių galimybių? Kaip pats Jaspersas perspėja, netenka „savęs pačio" rinkimąsis suprasti, lyg jis būtų tarsi kažkas objektyviai realaus, kas prisidėtų prie tos objektyvinės valios, kuri reiškiasi rinkimusi tarp objektų. Greičiau: arba „savęs pačio" rinkimasis persunkia objektų rinkimąsi ir šį paverčia „savęs pačio" išraiška, arba iš viso nėra „savęs pačio" rinkimosi, o tik paprastas rinkimasis tarp objektų. Šia prasme, pagal Jaspersą, „savęs pačio" rinkimasis drauge ir yra tarpiškas, ir betarpiškas. Tarpiškas, nes ir savęs „pačio rinkimasis" turi pereiti per motyvų įvertinimą. Ne kažkoks aklas įkvėpimas veda „savęs pačio" rinkimąsi, o aiški sąmonė, ko aš noriu šioje konkrečioje situacijoje. Bet drauge „savęs pačio" rinkimasis yra betarpiškas, nes jis kaip toks yra tiesiai rinkimasis: renkuosi, nes noriu. Nors ši formulė lygiai gali reikšti ir paprastą sauvalę, bet „savęs pačio" rinkimasis yra pati sauvalės priešingybė. Sauvalė nėra niekuo pagrįsta, išskyrus momentinį kaprizą. Priešingai, egzistencinio apsisprendimo laisvė yra pagrįsta vidine būtinybe: „galiu, nes turiu". Tai ši būtinybė suprasta kaip ištikimybė sau pačiam, išskiria egzistencinį apsisprendimą ir nuo objektinio rinkimosi, ir nuo sauvališko optavimo. Kai objektinis rinkimasis ar sauvališkas optavimas stovi prieš alternatyvą, tai egzistencinis „savęs pačio" rinkimasis stovi prieš vieną galimybę. Kas stovi prieš alternatyvą, tas dar nėra pasiekęs „savęs pačio" rangą. Gi tam, kuris jau yra „pats", visos alternatyvos dingsta drauge su neapsisprendimu. Tačiau tai nereiškia, kad egzistencinis apsisprendimas būti „savimi pačiu" išskirtų riziką. Priešingai, egzistencinis apsisprendimas iš esmės susietas su rizika, nes laisvė, pagal Jaspersą, susieta su „nežinojimu". Būti „savimi pačiu" — tai nuolat rizikuoti, nes niekuomet nežinau, kas aš esu ir niekuomet negaliu savęs pateisinti visuotinai galiojančiomis normomis.

c. Laisvė, kaip nelygstamosios veiklos versmė. — Jei egzistencija slypi "savęs pačio", o ne objektų rinkimesi, tai iš tiesų ji "nieko" nenori. Gali būti egzistencija mūsų norų versme, bet ji pati negali būti norima, nes ji nėra joks objektas. Kaip ta veikla, kuri turi savo versmę "savęs pačio" rinkimęsi, yra nelygstama tik dėl to, kad ji nėra apspręsta jokiu objektu ir pagal tai jokiu tikslu. Iš čia Jasperso distinkcija tarp nelygstamosios ir tarp tikslinės veiklos. Tikslinė veikla yra lygstama tuo pačiu, kad ji tėra priemonė siekiamo tikslo atžvilgiu. Priešingai, nelygstamoji veikla tėra tokia dėl to, kad ji kaip tokia nėra priemonė jokiam tikslui. Ši distinkcija atskleidžia mums pagrindinę Jasperso egzistencinės etikos tezę: nors egzistencija ir negali niekur kitur savęs realizuoti, kaip pasaulyje, tačiau ji gali neprarasti save pasaulyje tik visų pasaulinių tikslų reliatyvybės sąmone. Visi pasaulyje sutinkami tikslai yra reliatyvūs, ir užtat joks tikslas pasaulyje negali būti suabsoliutintas ta prasme, kad jis paverstų žmogų savo priemone. Tik galutinis tikslas galėtų būti nelygstamai siekiamas. Bet jo niekur nerasti: nei transcendencijoje, nei pasaulyje. Yra iliuziška imti galutiniu tikslu anapusinį gyvenimą, nes jis tėra beviltiškas Transcendencijos materializacija. Bet lygiai galutinis tikslas negali būti randamas nė šiapusiniame gyvenime. Visos utopijos, svajojančios galutinę pasaulio organizacijos darną, tėra egzistencijos išdavimas. Jei būtų galima galutinė pasaulio organizacijos darna, tai tektų pasaulį laikyti pačia tikrąja būtimi, ir šiuo atveju vienintelė galimybė, verta žmogaus, liktų savižudybė.

(Bus daugiau)

KULTŪROS KRONIKA

* **Vl. Jakubėnas**, kompozitorius, parašė suitą simfoniniam orkestrui „Miško šventė" pagal dar Lietuvoje rašytą baletą „Vaivos juosta". Suitos ilgumas apie 18 minučių. Ją sudaro 7 dalys: miško vienuma, miškas nubunda, miškinis šoka, kaimiečiai ateina, trys kaimiečių šokiai. Trys paskutinieji šios suitos numeriai yra autoriaus padaryti kaip solo kūrinys fortepionui.

* **Jono Aisčio** atsiminimų knyga „Apie laiką ir žmones" jau baigiama spausdinti. Leidžia Terros leidykla.

* **Dr. Alg. Čepulis**, Vokietijoje, apgynęs disertaciją ir gavęs medicinos daktaro laipsnį, grįžo į JAV-bes pas savo šeimą.

* **Kovo 5 d. suėjo 25 metai**, kai mirė Vladas Pūtvys-Putvinskis.. Jis yra įsteigęs Šaulių Sąjungą, kuriai davė kryptį ir ideologiją, ja daugiausiai rūpinosi visą savo gyvenimą. Yra palikęs patriotinių raštų pluoštą. Mirė staigiai Kaune 1929 m. Jo mirties sukaktį daugumas JAV laikraščių paminėjo platesniais straipsniais.

* **Dienr. "Draugas"** vėl skelbia romano konkursą, skirdamas 1000 dolerių premiją. Rankraščiai turi būti pristatyti iki š. m. lapkričio 1 d.

* **Stud. Ateitininkų Centro Valdybos** konkurse rašiniui „Kaip aš galiu išlikti lietuviu" geriausiais pripažinti Al. Bagdanavičiaus, Dalios Prikockytės ir Prano Zarankos darbai. Premijuotinais pripažinti dar 7 darbai: Ir. Banaitytės, V. Kasparavičiūtės, Bol. Lukoševičiaus, S. Mažionytės, J. Medušausko, N. Mekytės ir Daivos Nauragytės. Pirmieji trys darbai spausdinami „Ateities" žurnale.

* **Gen. prof. Raymond Schmittlein**, prancūzų parlamento narys ir pasižymėjęs mokslininkas, paruošė prancūzų kalba dokumentų rinkinį apie Lietuvos armiją 1912 m. Šiuo metu spausdinamas antrasis leidimas jo rašinio „Un District Lituanien en 1812". Pirmasis leidimas buvo išspausdintas prieš karą. Prof. R. Schmittlein prieš karą kurį laiką dėstė Vytauto Didž. universitete Kaune.

* **Švedai domisi** lituanistiniais dalykais. Lituanistika ypač gyvai domisi Upsalos universiteto biblioteka, kur yra susidaręs jos geras pluoštas. Universitetas nupirko kelias lietuvių knygas, tarp jų ir „Lietuvių Kalbos Vadovą", be to, užsisakė Lietuvių Enciklopediją. Rūpinamasi, kad daugiau dailiosios literatūros galėtų patekti į Nobelio biblioteką, kur dailioji literatūra suplaukia iš viso pasaulio. Iš lietuvių literatūros ten tėra, rodos, pora Vidūno dalykėlių ir Krėvės redaguotos pasakos apie paukščius.

PASAKA APIE JUODUKĄ MĖLYNAKĮ

ANA MARIA MATUTE*)

VIENĄ naktį gimė kūdikis. Visi žinojo, kad jis kvailas, nes neverkė ir buvo juodas kaip dangus. Jį paguldė į krepšį ir katinas laižė jo veidą. Bet paskui, kadangi buvo pavydus, ėmė ir išrovė jam akis. Akys buvo tamsiai mėlynos, su daugybe jose įaustų juostelių. Nė dabar kūdikis neverkė, ir visi jį užmiršo.

Vaikutis pamažėli augo savo krepšy, o katinas, kuris jo neapkentė, skriaudė jį. Ir vaikutis nesigynė, nes buvo aklas.

Vieną dieną jis priėjo švelnų vėją: pakilo, ir ištiestom ir atdarom kaip vėduoklės rankom, išėjo pro langą.

Lauke degė saulė ir pamišęs vaikas ėjo medžių alėja, kuri kvepėjo drėgnu žalumu. Medžiai paklojo ant žemės tamsų šešėlį, į kurį įėjęs vaikas sustingo, lyg gertų muziką. Tuomet jis suprato, kad jam trūksta, labai trūksta mėlynų akių.

Jos buvo mėlynos — tarė juodas vaikas. — Buvo mėlynos kaip stiklų dūžiai, kaip traukinio švilpimas, kaip šaltis. Kur mano dvi mėlynos akys? Kas man grąžins dvi mėlynas akis?

Bet ir dabar jis neverkė, tik atsisėdo žemėj ir laukė, laukė, laukė. Skambėjo būgnas ir kastanietės, geltonų sijonų šiušenimas ir švelnus šlamėjimas basų kojų. Atėjo dvi čigonės su dideliu lokiu. Vargšas lokys, su subadyta oda. Čigonės žiūrėjo į kvailą ir juodą vaiką, jį matė tokį ramų, su rankutėm ant kelių ir su dviem šviežiom ir didelėm akių duobėm, ir nemanė, kad jis būtų gyvas. Bet lokys, pamatęs juodą veidą, liovėsi šokęs ir pradėjo dūsauti ir verkti.

Čigonės ėmė mušti vargšą lokį: keikė jį aštriais kaip peilis žodžiais ir nutolo žalčio žingsniais, nes pajuto raganų kuždėjimą už nugarų. Lokiui ant kaklo uždėjo grandį ir taip jį vedė su savim per dulkes.

Visų medžių lapai nubyrėjo ir tamsaus šešėlio vietoj kvailą vaiką užliejo raudona ir aukso spalva. Saulė išbėgo pirmyn ir ten, toli, pasirodė rudas šuo, kurs neturėjo šeimininko. Vaikas jautė jo žingsnius ir jam rodės lyg girdėtų kaip tas šuo vizgena uodega. Jis, turbūt, patenkintas, galvojo vaikas.

Pasakyk man, šunie be šeimininko, ar nematei mano mėlynų akių?

Šuo užkėlė savo priekines kojas ant vaiko pečių ir laižė juodų vynuogių galvą. Po to ilgai, labai ilgai verkė ir jo staugimas plaukė kitapus saulės, kuri jau buvo pasislėpus kalnų krašte.

Kai saulė grįžo, vaikas nebealsavo. Šuniui, kurs gulėjo prie jo kojų visą naktį, nuriedėjo dvi ašaros, kurios skambėjo tartum du varpeliai. Jis buvo pratęs vaikščioti žeme, tad išrausė nagais didelę duobę, kuri kvepėjo kirmėlėm, lietum ir juodai ištaškuotais raudonais vabalėliais. Jis paslėpė vaiką duobėj, gerai paslėpė, kad niekas, nei požemio upės, nei gnomai, nei kraugerės skruzdės jo nerastų.

Vėliau, kai atėjo liūčių ir drungno kvapo metas, ant pamišusio ir juodo vaiko kapo pražydo dvi žibutės.

Iš ispanų k. išvertė
JUOZAS KĖKŠTAS

*) ANA MARIA MATUTE, laimėjusi Madrido "NADAL" literatūros premiją už romaną "Los Abel", yra viena iš talentingiausių moterų naujojoj ispanų prozoj (šalia jos paminėtinos: Carmen Laforet, Elena Quiroga, Mercedes Formica, Rosa Maria Cajal, Eugenia Serrano ir kt.), su savitu, surrealistiniu pasakojimo charakteriu. Čia spausdinama jos "Pasaka apie juoduką mėlynakį" tilpo Madrido meno ir literatūros žurnale "INDICE". J. K.

ALBERT CAMUS,

„persiskyręs" su Jean Paul Sartre, po drastiškos polemikos „Les Temps Moderns" skiltyse, kurios centre buvo komunizmo ir sovietų priverstinių darbų stovyklų problema, griežto protesto forma iškelta Camus studijoje „L'homme revolté".

Jean Paul Sartre ir kaikurie jo draugai šią Camus studiją stipriai kritikavo ir parodė savo aiškias simpatijas komunizmui bei neigė priverstinio darbo stovyklų egzistavimą Sovietų Sąjungoj(!).

Dabar Milano žurnalas „Vita e Pensiero" rašo apie naują nesantaikos faktą, įvykusį prancūzų egzistencialistų tarpe. Šiuo kartu nuo Sartre grupės atskilo jaunas ir talentingas rašytojas Etiemble, neseniai išleidęs stambią studiją apie Arthur Rimbaud, kuri taip pat susilaukė žiaurios J. P. Sartre kritikos. Polemika vyksta „Les Temps Moderns" skiltyse ir pakartotinai įrodo kaskart gilesnį Jean Sartre angažavimąsi komunistinio mentaliteto disciplinoj.

Spėjama, kad ilgainiui Sartre liks vienas, be bendradarbių. **Pr. B.**

Sekmadienio Rimčiai

MŪSŲ VILTYS – KRISTAUS PRISIKĖLIME

Ant vieno žymaus žmogaus kapo akmens senose Hannoverio, Vokietijoje, kapinėse yra iškaltas toks parašas: "Šito kapo, pastatyto amžinybei, niekam negalima atidaryti". Tai kieti ir svarūs žodžiai. Bet vistik kapas buvo atidarytas. Jį atidarė ne žemės drebėjimas ir ne žmogaus ranka. To žymaus žmogaus kapą atidarė šalia kapo iš žemės išdygęs silpnas berželis. Gležnas berželis su laiku pasidarė stipriu medžiu ir augdamas skynėsi sau kelią, trukdantį savo augimui. Suskilo stiprūs paminklo pastatai, pusiau persiskyrė akmeninis pagrindas ir šiuo metu kapo viduryje stovi didžiulis beržas. Beržas augdamas nekreipė dėmesio į užrašytus žodžius ir neatsižvelgė, kad antkapis turėjo paskirtį amžinai ten stovėti...

Taip lygiai prieš daugelį metų, pirmųjų Velykų rytą Jėzus Kristus savo dieviška galia atidarė kapą, kuriame buvo palaidotas, praplėšė užritintą ir užantspauduotą akmenį, kurį saugojo sargybiniai, ir garbingai prisikėlė iš mirusiųjų. Jo priešai norėjo jį palaidoti ir uždaryti amžiams, kad niekas Jo neatidarytų, bet Jis nugalėjo mirtį, grįždamas į gyvųjų eiles. Kryžius, iki to laiko buvęs mirties ir paniekinimo ženklas, tapo amžinosios gyvybės ir mirties pergalės simboliu. Kristus, pasmerktas kryžiaus mirčiai, tą mirties vietą padarė gyvybės vieta, nes Jis sulaužė nuodėmės ir jos pasekėjos — mirties įstatymą, prisikeldamas ir grįždamas į savo apaštalų tarpą.

Didįjį Penktadienį, aną Kristaus pasmerkimo dieną, atrodė, kad laimėjo mirtis ir jos pasiuntiniai — puikybė, neapykanta melas ir tamsa. Bet mirties laimėjimas buvo trumpas, kaip trumpi visi žemiški laimėjimai. Su mirties nugalėjimu ir Kristaus Prsikėlimu buvo nugalėta visa, kas yra žema ir nuodėminga. Su mirties nugalėjimu ir Kristaus Prisikėlimu dvasia laimėjo kovą prieš medžiagą ir Kirstaus nepažįstančius, kraštus nuodėmės galią, tikėjimas nugalėjo abejingumą, netikrumą ir vergišką atsidavimą kūnui, viltis sunaikino nusiminimą ir baimę, meilė ištrynė neapykantą, šviesa nugalėjo tamsą. Kaip Didįjį Penktadienį visa gamta buvo sukrėsta savo Tvėrėjo mirtimi, taip Velykų rytą kiek-

vienas nesugadintos sielos žmogus prisikėlė dangiškam džiaugsmui ir naujai paguodai.

"Linksma diena mums nušvito, visi laukėm džiaugsmo šito" — giedam mes kiekvienų Velykų rytą. Šitas džiaugsmas kasmet suskamba iš milijonų širdžių, šiuo džiaugsmu gaivinasi milijonai nesugedusių ir dorų žmonių savo negalėse, savo varganose dienose, keliaudami erškėčiuotais žemės keliais. Anas Velykų rytas mažo Kristaus sekėjų būrelio sielose gaivino viltis, gilino tikėjimą ir diegė tikrąją meilę. Prisikėlusio Kristaus dieviškasis mokslas, kaip ano silpno berželio daigas, dygstąs prie kieto akmens, išaugo į didelį katalikų Bažnyčios medį, kuris atnešė nuostabių vaisių. Per beveik du tūkstančius metų kankiniai aukojo savo kančias ir gyvybę už Kristaus Prisikėlimo patvirtinimą ir įrodymą. Juos gaivino Kristaus pavyzdys ir Jo dieviškoji malonė. Jo mokslo šviesa persiėmę, Dievui ir žmonėms aukojosi šventieji, Jo šviesą ir kultūrą nešė į tamsius ir nežinomus, Kristaus nepažįstančius, kraštus misijonieriai, Jo stiprybe remdamiesi gyveno ir tebegyvena milijonai krikščionių.

Kristaus Prsikėlimas yra taip tikras, kaip tikras ryto saulės užtekėjimas, taip tvirtas, kaip tvirtas uolinio kalno akmuo. Jo sugriauti negalėjo Tomo netikėjimas, nors jam reikėjo prisikėlusio Kristaus žaizdas paliesti, jo sugriauti negalės nė didžiausi priešai, nors ir jiems, kaip aniems kapo sargams, reikėtų iš baimės netiesą sakyti. Jų baimė išduos juos, ir jie turės pripažinti, kad dieviškoji galia yra nesuprantama ir nenugalima.

Kristaus Prisikėlimas ir mumyse, kurie dar keliaujame akmenuotais pasaulio keliais, turi sužadinti didesnes viltis, stipresnį tikėjimą ir grynesnę meilę. Jo Prisikėlimas turi uždegti mumyse didesnį pasiryžimą gyventi šviesiu krikščioniško gyvenimu ir didesnį pasitikėjimą savo Tėvynės prisikėlimu. Savo pastangas ir darbus sujungę su Tuo, kuris mirtį nugalėjo, mes išgelbėsime savo Tėvynę iš mirties, kurią jai atnešė mirties ir blogio pasiuntiniai.

Z. St.

MARIJOS STATULA PRADĖJO KELIONĘ

Roma — Putnam — Vilnius

Šiemet Amerikos lietuviai yra pasiryžę ypatingu būdu paminėti Marijos metus. Tam paminėjimui rengti dar pernai rugsėjo mėn. Chikagoj Kunigų Vienybės seimas išrinko šiam reikalui komisiją, kuriai pirmininkauja perl. Pr. Juras.

Viena paminėjimo iškilmių dalis yra keliaujanti Marijos statula, kuri dar pernai lapkričio mėn. buvo užsakyta Romoj. Ši Nekalčiausios Marijos širdies statula aplankys visas lietuvių kolonijas Amerikoj ir Kanadoj. Lietuvai atgavus laisvę ji bus pargabenta į sostinę Vilnių.

Statulos lankymosi tikslas — priminti žmonėms 1917 m. Fatimoj pasirodžiusios Marijos prašymus: 1. Tinkamai atlikti savo kasdienines pareigas; 2. Malda, atgaila ir pasiaukojimu taisyti savo gyvenimą ir 3. Garbinti Nekalčiausią Marijos širdį. Be to, išmelsti iš Marijos Lietuvai laisvę ir įamžinti visiems laikams, kaip laisvojo pasaulio lietuviai visokiomis priemonėmis siekė ir troško savo pavergtiems broliams laisvės.

Sausio 5 d. popiežius priėmė Romos lietuvių kolonijos atstovus, pašventino tą specialiai Lietuvai skirtą statulą ir pasaké lietuviams daug paguodos žodžių. Atsisveikindamas šv. Tėvas apkabino vysk. Padolskį ir taré: „Jūsų asmenyje aš apkabinu visą Lietuvą". Kovo 4 d. Šventenybė suteikė teisę gauti visuotinus atlaidus visiems, kurie aplankys tą statulą ir išpildys atlaidams gauti sąlygas.

Vasario 17 d. statula pasiekė Amerikos krantus, o to pat mėn. 24 d. pradėjo savo istorinę kelionę į Putnam, Conn. Seselių vienuolyną, kur ją sutiko ir atitinkamą pamokslą pasakė J. E. V. Brizgys. Statula buvo patalpinta vienuolyno koplyčioj ir skendo gėlėse, kuriomis seselės papuošė Marijos sostą. Vasario 28 d. statulos išlydėti iš pirmosios apsilankymo vietos susirinko didelė žmonių minia. Atvyko net iš tolimų lietuvių kolonijų — Philadelfijos, New Yorko, Worcesterio, Bostono, Lawrenco, Lowellio ir kt. Pradedant statulai kelionę, prel. Pr. Juras priminė, kad lietuviai, kaipo Marijos žemės vaikai, šimtmečiais rodė meilę ir pasitikėjimą Marijai, o nelaimėse šaukėsi jos užtarimo. Todėl ir dabar ji neapleis kankinamos Lietuvos ir išblaškytos lietuvių tautos. Ateis valanda, kada ši statula bus išlydėta į laisvą Lietuvą.

Statulą nešant iš vienuolyno koplyčios, giliai susikaupusi žmonių minia jautė lyg skausmą ir daug kam akyse pasirodė ašaros, bet kartu matėsi ir džiaugsmas, nes dangiškoji Motina pradeda lankyti išblaškytus lietuvių tautos vaikus. Visi jautė, kad čia nešama statula dangaus Karalienės ir lietuvių tautos Išgelbėtojos, kuri dar 1917 m. Fatimoj pažadėjo pasauliui grąžinti taiką ir tautoms laisvę, jei žmonija vykdys jos prašymus.

BOLŠEVIKAI SUKLASTOJO VYSK. K. PALTAROKO LAIŠKĄ

Bolševikų spaudai paskelbus tariamą vysk. K. Paltaroko laišką, šviesiai dėstantį sąžinės laisvės padėtį okup. Lietuvoje, visa eilė lietuvių laikraščių atkreipė dėmesį į kai kuriuos terminus, kurių vysk. Paltarokas savo autentiškame laiške tikrai nevartotų, ir paskelbė jį esant suklastotą. Dabar E. yra gavusi tuo reikalu iš savo bendradarbio Italijoje pranešimą, kuriame rašoma:

Vatikano valstybės organas "L' Osservatore Romano" š. m. kovo 19 d. pirmame puslapyje įsidėjo 200 eilučių to paties organo vicedirektoriaus prof. Alessandrinio straipsnį pavadintą "Persekiojama Lietuva". Autorius, pažymėjęs, kad, turimomis žiniomis, **Bukarešte veikia specialus biuras, kuris falsifikuoja vyskupų ir dvasininkų, esančių anapus geležinės uždangos, laiškus,** pastebi, kad sufalsifikuotas yra ir Panevėžio vyskupo Paltaroko laiškas, atspausdintas komunistų spaudoje. Toliau profesorius išnagrinėja ir komentuoja patį laišką, palygindamas jame skelbiamus duomenis su prieškariniais. Iš jų susidaro aiškus vaizdas, kokia yra sunki padėtis Katalikų Bažnyčios Lietuvoje ir kaip lietuviai traktuojami "visokių laisvių krašte". Autorius iškelia Lietuvos kunigų, o ypač 75 klierikų, kurie nepaisydami, kas jų laukia, ruošiasi dvasiškių luomui, bei tikinčiųjų herojiškumą. Lietuviai, nežiūrint lėto smaugimo, yra likę ištikimi savo tėvų tikėjimui ir savo tėvynei. (Elta).

* **Tremtyje esą Lietuvos vyskupai,** būtent — arkiv. metropolitas J. Skvireckas, vysk. V. Padolskis ir V. Brizgys, ryšium su Marijos metais paskelbė visame pasaulyje esantiems lietuviams katalikams ganytojinį laišką. Jame, be kita ko, pažymi, kad Lietuva, antrą kartą bolševikų užgrobta, yra per tą laiką netekusi tūkstančių geriausių savo sūnų ir dukterų, kurie žuvo begindami tėvų žemę, mirė kalėjimuose ar ištrėmime, o kiti, nors ir išlikę gyvi, neaprėpiamos Rusijos ir Sibiro plotuose gyvena žmogaus nevertą tremtinio gyvenimą, pasmerkti dvasiniam ir fiziniam sunaikinimui. Lietuviai tuo būdu tėvynėje gerokai praretėjo. Lietuvos nelaimė dar padidėjo, kai į jos vaikų apleistas sodybas atėjo kurtis svetimieji. "Šiandien galime pasidžiaugti, — rašoma ganytojiniam laiške, — kad visų laisvėje gyvenančių lietuvių sutartinio veikimo dėka mūsų teisinga byla gerokai pasistūmėjo pirmyn" ir toliau nurodoma, kokių reiktų imtis tikintiesiems konkrečių priemonių, kad pavergtoji tėvynė juo greičiau galėtų atgauti savo nepriklausomybę.

* **Prancūzų Komiteto už Laisvą Europą** komisijos jau pradėjo darbą. Į komisijų darbą iš lietuvių pusės įtrauktiš ie asmenys: vidaus politikos komisijos bendrojon pakomisėn — pulk. J. Lanskoronskis; kultūrinės komisijos bendrųjų reikalų pakomisėn — prof. J. Baltrušaitis; kulto — kun. Dr. Jacevičius; spaudos ir radijo — E. Turauskas. Žemės ūkio komisijon numatytas Pr. Dulevičius. Į tarptautinių klausimų ir vidaus politikos reikalų komisijas įeina visi trys Pabaltijo diplomatiniai atstovai: Dr. S. A. Bačkis, Grosvaldas ir Pusta.

* **Jungtinių Tautų Ekonominės** ir Socialinės Tarybos dabartinėj sesijoj bus svarstomas ir J. Tautų spec. komiteto pranešimas apie priverčiamuosius darbus. Priverč. darbo problema buvo svarstoma Jungt. Tautų visumos posėdžiuose ir buvo perduota toliau tirti Ekonominei ir Socialinei Tarybai. Vidurio ir Rytų Europos pavergtųjų kraštų politikai, surinkę daugiau reikalingų duomenų, nutarė komisijai įteikti papildomą memorandumą deportacijų ir pirverčiamojo darbo klausimais.

* **Dr. J. Kaškelis** yra išgavęs vienoj iš geriausių Toronto radijo stočių, CKFH, banga 1.400 lietuvišką radijo valandėlę. Ji bus naudojama pusę valandos kiekvieną sekmadienį tarp 8,30 ir 9 val. ryto.

JONAS GAILIUS

KUNIGAS

VIENO ŽMOGAUS IŠPAŽINTIS

Mostelėjo ranka ir nervingais pirštais išsitraukė cigaretę.

Tuo tarpu tėvai pamerkė vaikams, kad šie išeitų. Kai cigaretės dūmai plačiais ratilais kilo į viršų, šeimininkas pasakė:

— Jurgi, aš žinau, kas tave kankina. Žinau, kad dėl to per naktis nemiegi. Čia yra kunigas, netoks žmogus kaip visi. Jo teisės ir galios didelės. Nebijok jo...

Kol Jurgis tylėjo ir godžiai rūkė, pradėjau pasakoti, kaip natūralu, kad jo siela veržiasi nusiplauti, nes nėra sunkesnės naštos kaip nuodėmė. Vieni dėl neišpažintos nuodėmės puola Bažnyčią, įžeidžia Dievą, kiti kaltina kunigus, kad šie išpažintį išgalvoję... Jie taip tik kalba, nes jų sąžinė rėkte rėkia: palengvink mane, išpažink nuodėmę, nusivalyk:

— Jūs, Jurgi, jau pradėjote viešą išpažintį. Jau pasakėte sąlygas, kurios išpažinties atveju yra labai svarbios: kartais jos nuodėmę padidina, kartais sumažina ir net pateisina. Turėkite drąsos ateiti į bažnyčią paprastą dieną, kada joje būva mažiau žmonių, ir pamėginkite išlieti visą skausmą.

— Bet, kunige, aš pats nežinau, kaip ten buvo, — pertraukė mane vyras. — Žinote karą. Tada nesidairai be reikalo į šalis ir daug negalvoji. Ginklas gi rankose...

— Gerai nujaučiu, ką norite, bet negalite pasakyti, Jurgi, — pasakiau. — Daugiau drąsos. Dievas jūsų laukia išskėtęs rankas. Seniau turėjau lankyti plačioje apylinkėje išsisiklaidžiusius lietuvius, nes kito kunigo arti nebuvo. Kartais turėjau keliauti tris ir keturias valandas. Kartais, pakeliavęs pusdienį, prie klausyklos rasdavau vos tris, keturis žmones. Tačiau, kai jų tarpe būdavo seniai išpažinties nebuvusio, — džiaugdavausi ir nesigailėdavau tolimos ir varingos kelionės... Nebijokite, turėkite daugiau drąsos. Kaip karys fronte...

Mes taip kalbėjome ištisą vakarą. Jau ir vidurnaktis atėjo, o Jurgio niekaip negalima buvo įtikinti. Pagaliau pamatęs, kad aš nerimauju dėl vėlybo laiko, jis atsikėlė, priėjęs padavė ranką ir tarė:

— Atleiskite, kunige. Aš truputį palauksiu. Man rodos bus geriausia, jei kada pats pas jus užeisiu...

— Lauksiu, Jurgi. Užeikite kogreičiausiai!

— — — — — — —

Aš vis tebelaukiu Jurgio, tačiau jis dar lūkuriuoja. Ko jis laukia? Dievo malonės? Stipresnio akstino? O gal mano karštesnių maldų?

O kiek turi būti tokių, kurie nesiryžta eiti išpažinties ir neišdrįsta niekam nė savo abejonių pasakyti! Kiek yra tokių, apie kuriuos niekas nežino!

Viešpatie, turiu dar karščiau ir dažniau melstis už tuos, kurie Tavęs ypatingai reikalingi!

———

7.

GIESMĖ MADONAI

Negaliu praleisti šios giesmės, kuri man rodos išsako visą kun. Antano buitį. Ji beveik netaisyta, tik kaikur išbraukti keli perdaug jautrūs sakiniai.

NORIU garbinti ir šlovinti Tave, o Marija!

Noriu giedoti Tau kaip paukštis, kuris nepažįsta nei klastos, nei apgaulės.

Trokštu kaip kūdikis prisiglausti prie Tavo kojų, užmiršti visą gyvenimą ir Tavo meilėje sudegti.

Vienas esu didelėje gyvenimo tuštumoje, bet niekuomet manęs neapleidi ir visuomet mano maldą išgirsti. Išklausai manęs net tada, kada apsileidžiu, kada savo pareigų gerai neatlieku, kada pats dėl savo apsileidimo kremtuosi.

Mano Motina, kaip dažnai pasijaučiu vienišas, o mano gyvenimo kryžius ligi kraujo raižo mano pečius. Kaip dažnai pasijuntu tamsioje savo gyvenimo naktyje, nežinodamas, kur šviesos jieškoti, kur stiprybės susirasti.

Mano motina, užeina dienos, kada pavirstu akmeniu ir nė žodžio dangui nesurandu.

O kartais pasijuntu apleistas, visų užmirštas, net nekenčiamas.

Žinau, apie mane nekartą slankioja tamsybių galios, kurios mane suklupdo, parbloškia ir garsiai rėkia, kad visi mano negalią matytų. Tada noriu pabėgti nuo savęs ir visų žmonių, nes jų akmenys man perdaug skaudūs.

Kartais, mano Motina, nemoku į Tave melstis, nes jaučiuosi nevertas. Kartais perdaug atkakliai meldžiuosi, perdaug maldauju, ir pats savęs susigėdinu, kai mano maldos ištirpsta kaip lengvas vasaros debesėlis.

Dabar esu vėl pasiklydęs ir mane gaubia baisios sutemos. Kai atsigrįžtu atgal, matau kryžkeles ir suklupimus, girdžiu piktųjų galių kvatojimą ir pašaipas.

Bijau nakties. Bijau tamsumos. Bijau nerimstančios širdies. Net bijau Tavęs, o Marija! Tavęs, mano Motinos...

Nenusisuk nuo manęs! Nenusigrįžk! Nepalik manęs vieno mano suspaudime! Nors mano maldos išklausyki!

Į ką kreipsiuosi, jei ne į Tave, mano Motina? Kam pasiskųsiu, kam savo širdgėlą išliesiu, jei ne Tau, Ligonių Sveikata?

Jie visi po sunkaus darbo grįžta į namus, į šeimas ir visi kartu vargais ir džiaugsmu dalinasi. Jie vieni kitiems pasiskundžia, vieni kitus nuramina. Jie išeina iš namų ir kitur jieško džiaugsmo, jei jo namuose pritrūksta...

Kurgi man eiti kur nusiraminimo, paguodos jieškoti?

Su kuo man kalbėtis, kam pasiguosti, kam savo žaizdas atverti? Juk jie ateina pas mane paguodos, nešdami man rūpestį ir susikrimtimą. Juk jie iškrauna man visą savo gėlą ir niekad nepaklausia, ar aš pats giedros nepritrūkstu.

Prašau Tavęs ramybės, prašau nesuteptos širdies. Maldaute maldauju palaimos, kuri perskrostų mano širdį ir ją mistiniam džiaugsmui prikeltų.

Nesu vienas: Tu esi su manim! Nesu apleistas: Tu susirūpinusi šalia stovi.

Ištark tiktai vieną žodį: teesie, — ir Tavo Sūnus paklausys Tavęs. Tiktai ranką pakelk, — ir Jis supras Tavo norus.

Į ką aš kreipsiuos, jei ne į Tave, mano Motina...

Ar galiu Tavo malonės laukti? Ar galiu tikėti kaip tas šimtininkas, kuris nesijautė vertas, kad Viešpats po jo stogu įžengtų. Jis prašė, kad tik žodį ištartų, o jo tarnas pasveiksiąs...

Nesu vertas nė aš, gerai žinau. Daugybę Tavo malonių tuščiomis praleidau. Dažnai Tavo įkvėpimų nevykdžiau. Dažnai apsileisdavau, užsimiršdavau.

Ištark tiktai vieną žodį, Marija, tik vienintelį žodį, — ir mano siela pasveiks...

— — — — — — —

Naktis mano sieloje.
Gūdu, baisu.
Aš dar kartą šaukiu:
— Tiktai vieną žodį, Marija!..

Budėk

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. skltn. Vyt. Namikas

IV. 23.

Balandžio mėnesio 23-ji diena mums skautams-ėms yra labai reikšminga: tą dieną visi krikščioniškojo pasaulio skautai mini savo Globėjo šv. Jurgio šventę. Milijonai jaunuolių tą dieną iš naujo pasiryžta naujom jėgom stoti į kovą su blogybių slibinu, prašydami šv. Jurgį globos, pagalbos ir ištvermės, kovojant su tuo baisiausiu žmonijos priešu.

O mums Argentinos lietuviams skautams ši diena dar ir tuo reikšminga, kad lygiai prieš penkis metus grupė ryžtingų laisvos Lietuvos skautų-čių pasiryžo ir čia, toli nuo savo kenčiančios Tėvynės susiburti ir suspiesti priaugantį jaunimą bendram darbui, vadovaujantis vienu iš kilniausių obalsių "Dievui, Tėvynei ir Artimui!"

Pradžia, kaip visuomet, buvo sunki, bet skautiškas pasiryžimas bei pasiaukojimas ir geradarių parama įveikė beveik visas kliūtis. Šia proga nuoširdžiausią skautišką padėką reiškiame už globą ir visokeriopą paramą Didž. Gerb. Kun. Dr. Braziui ir visiems Gerb. Tėvams Marijonams, lietuvių skautų bičiuliui ir rėmėjui p. Gasevičiui ir visiems skautų prieteliams vienokiu ar kitokiu būdu mūsų pirmuosius žingsnius parėmusiems. Atskirai dera ypatingai padėkoti mieliems skautų-čių tėvams, kad patikėjo ir leido savo vaikus į skautų eiles, o svarbiausia, kad suprato to naujo judėjimo reikalingumą.

Per penkeris metus ne kažinką nuveikėme ir girtis nemokame. Džiaugiamės ir didžiuojamės bent tuo, kad beveik visi tie mūsų jaunuoliai-ės, kurie steigiamoje sueigoje dalyvavo ir netrukus įsirašė, dar ir dabar tebėra aktyvūs nariai. Deja, buvo ir tokių, kurie-os nesuprato mūsų tikslų ir, mūsų eilėse kiek pabuvę, visai pasitraukė. Mes gi ir toliau esame pasiryžę laikytis savo ankstyvesnio nusistatymo: ypatingą dėmesį kreipti į lietuviškumo išlaikymą ir kovoti su nutautėjimu.

Sesės, Broliai, ši dviguba mūsų šventė teprimena mums mūsų pareigas, tesustiprina mūsų pasiryžimą siekti užsibrėžto tikslo, nenukrypstant nuo kilnaus skautybės rodomo kelio. Tą dieną junkimės mintyse su viso pasaulio ypač su visais lietuviais skautais-ėmis ir melskime per šv. Jurgį Aukščiausiąjį, kad laimintų mūsų darbą ir pastangas kovojant su asmeninėmis ir su tomis blogybėmis, kurios spaudžia mūsų tautiečius ir mūsų brangią Tėvynę Lietuvą. Budėkime!

Sktn. V. Lesniauskas.

VIENIŠAS VIGI

I.

PRAVARDĖS

— Kad bent galėčiau nueiti į mokyklą! — atsiduso vieną iš paskutinių rudens rytų smulkusis Viktoras Gamper, sielvartaudamas savo draugui Valteriui Zorn. — Vis dėlto nėra jau tokios blogos pono Froehlich pamokos.

— To neneigiu, bet kada tau be paliovos vis uždeda visokias pravardes . . .

— Pavyzdžiui, kokias?

Mažasis berniukas svyravo:

— O, Gamperas asiliukas, gampironas . . .

— Dievaži! žiūrėk! Tam tipeliui, kuris taip pravardžiuoja turėtum duoti tokį smūgį, kad jo galva visą dieną atrodytų, lyg stotis, į kurią įeina ir išeina traukiniai vienas po kito.

Viktoras lengvai šyptelėjo.

— Su savo gorilos pykčiu ir dvigubais muskulais tu tai gali sakyti, bet tu nesi Gamperas. Labai gaila, kad nesi mūsų mokykloje, — tęsė po kiek laiko aiškindamas Viktoras; — kada mane puola, aš vienas negaliu atsiginti.

— Ir niekas tau nepadeda?

— Niekas. Visuomet pradeda Grob, o tada jį seka kiti.

— O kitų jis niekada neužkabina?

— Užkabina. Dažniausiai mergaites. Kažkas yra baisaus klausyti, ko jis ant jų neprišneka. Žodžiai iš burnos srove liejasi.

— Na, ir ką jis joms sako?

— Vieną vadina „miltuota ragana", jos draugę — „keturkampiu riešutu". Trečiai sako: „cukruota bobelė". Evą Honegger pakrikštijo „juoduoju medum", o Klarą Sax — „saksofonu". O Mariją Strub pavadino tik „juoko šepetėliu".

Valteris Zorn juokėsi visu pilvu ir jam, nors prieš savo norą, turėjo padėti juoktis Viktoras.

— Aš taip pat mirštu iš juoko, kai jis joms taip sako, nes jis yra stipresnis nei aš.

— Tikiu tau. Tas Grob tikrai turi didelę iškalbą. Cha, cha, cha!

— Taigi tuo jis ir naudojasi. Kuo daugiau, jį apstoję juokiasi, tuo daugiau jis reiškia savo įžulumą. Nė vienos mergaitės nevadina tikruoju vardu. Jei kuri iš jų bando protestuoti, tai dar šiurkščiau iškolioja. Tokiais atvejais jo maloniausi išsireiškimai yra: „makaronai su kiaušiniais", „kiauliška višta", „gabalas užnuodyto sviestainio" ir kiti panašūs.

Patylėjęs Viktoro draugas užklausė:

— Tikriausiai ir kiti berniukai yra jo aukos, ne tik tu ir mergaitės.

— Taip, bet ne taip dažnai. Ir kada pradeda kurį erzinti, tas visai nesigina; visi jo bijosi, užtat nori su juo būti geruoju.

— Ach taip?!... Kokie bailiai! — pramurmėjo Valteris, pasukdamas į kelią, praeinantį pro Rosli mokyklą. — Sudiev, Vigi!

Mažasis Vigi tęsė kelionę į mokyklą, esančią Liepžiedžių rajone. Eidamas prisiminė barnių pradžią. Tai buvo pernai per rašymo pamoką. Mokytojas nurodė, kaip turi būti atliktas darbas, kuriame reikėjo aprašyti draugo bruožus tokiu pavadinimu: „Kas jis yra?"

Po to paprašė Jadvygos Frei, kad paskaitytų, ką buvo parašiusi. Mergaitė aprašė vieną berniuką, kalbėjo apie akis, kurios, pagal ją, buvo kaip žiežirbos, vėjo nujauktus kaštaninius plaukus, kurie retkarčiais atrodė,lyg sumindytų rugių laukas. Mokytojas pagyrė palyginimus ir, linksmai nusiteikęs, užklausė:

— Kas jis?

— Vigi Gamper! — sukaukė vieningai klasė. Kokia tada buvo jo išgąstis! Šito visai nesitikėjo. Kaip brangiai jam atsėjo tas įvykis.. Mokytojo sveikinimai iššaukė kelių berniukų pasipiktinimą. Nuo to laiko kiekviename žingsnyje jį pravardžiavo: „žiežirbinės akys", „suvelti plaukai". Bet dažiausiai tekdavo nukentėti per kūno kultūros pamoką. Negi jis buvo kaltas, kad, nežiūrint jo gerų norų, negalėdavo persiversti per kartį ar nuo jos nukrisdavo. Tada aplink išgirsdavo pasityčiojimo balsus: „Ei, tai padaryti neužtenka žiežirbinių akių". Ir kada plaukus kirpdavosi rečiau, kad sutaupius daugiau pinigų, draugai taip pat iš jo juokdavosi: "Šis Gamperių asiliukas iš naujo sėja rugių lauką, kuris paskiau bus tema moteriškam rašinėliui". Įvairūs pasityčiojimai jam plaukė be paliovos. (Bus daugiau)

* * *

Š. m. balandžio 23 d. sukanka 5 metai nuo lietuvių skautų įsikūrimo Argentinoje, o taip pat ir viso pasaulio skautų-čių Globėjo Šv. Jurgio šventė. Šią sukaktį minėsime gegužės 2 d. sekančia tvarka:

11,30 val. (tuoj po Sumos) Šv. Mišios, kurių metu giedos sk. v. V. Cibavičiaus vadovaujamas oktetas.

12,30 val. (tuoj po Šv. Mišių) Lietuvių Salėje Iškilminga Sueiga su menine dalimi.

Skautų-čių tėvus, globėjus, jaunimą ir bičiulius kviečiame šiose iškilmėse dalyvauti

ŠIŲ METŲ LIETUVIŠKOJO JAUNIMO STOVYKLĄ UŽBAIGUS

Dar neseniai užsibaigė pirmoji lietuviškojo jaunimo stovykla Argentinoje p. p. Stankūnų padovanotoje viloje, Kordobos kalnuose. Ši stovykla sukėlė nemažą susidomėjimą visoje lietuviškoje visuomenėje.

Draugijų ir lietuviškų organizacijų vadovai ilgai sprendė atostogų klausimą mūsų lietuviškajam jaunimui, ir tas klausimas, palengvinus susisiekimo sąlygas su Villa del Dique, gali tapti mažai arba ir visai neaktualus. Tiesa, šiandien dar nepilnai išspręstas Villa del Dique patalpų padidinimo ir pirvačios žaidimų aikštės klausimas, bet, remiant lietuviškajai visuomenei, ši problema bus greitai pašalinta, o mūsų jaunimas galės linksmai praleisti vasaros atostogas sveikame Kordobos kalnų ore. Norima jau iki kitų metų padidinti stovyklaujantiems patalpas, įrengiant gražų valgomąjį, suėjimams salę, pritaikytą virtuvę, o gal net, jeigu bus įstengta, pastatyti antrąjį aukštą virš valgyklos, kuriame sutilptų apie 50 stovyklaujančių. Be to, didelė motorinė valtis, kuria jaunimas per trumpą laiką pasieks kitą ežero krantą, ateinančiais metais bus taip pat įrengta.

Pirmąją lietuviškojo jaunimo stovyklą Argentinoje suorganizavo Tėvai Marijonai, ir tolimesnė šios stovyklos raida bei tolimesnis jos tvarkymas taip pat jiems priklausys. Seselėms Kazimierietėms sutinkant, nuo ateinančių metų mergaičių stovyklos vedimas pereis į jų rankas. Tačiau ir mergaičių stovykloje gyvens taip pat stovyklos dvasios vadas - kunigas.

Gal kas bijo, kad stovykla nepavirstų seminarija ar vienuolynu. Atrodo, kad visai nepagrįsta baimė. Gyvenimo praktika parodė, kad masinio auklėjimo uždavinius paprastai geriausiai atlieka kunigai ir vienuolės. Gražus pavyzdys iš netoliese esančios nuo Villa del Dique Jūrų Ministerijos stovyklos istorijos. Seniau, kai šiai stovyklai vadovavo grynai pasauliečiai, stovyklaujančio jaunimo buvo žymiai mažesnis skaičius, ir nuolat įvykdavo visokių nemalonumų. Stovyklos vadovybė priėjo išvados, kad reikia stovyklos vadovavimą perduoti vienuoliams. Šiais metais tenai buvo apie 320 berniukų ir kitą mėnesį truputį mažiau mergaičių, kurioms vadovavo taip pat vienuolės Seserys.

Žinome iš praktikos, kad kiekvienas geras auklėjimas turi remtis tvirtais dorovės pagrindais, sveikos etikos taisyklėmis. Jaunuolis ar jaunuolė nėra paprastas gyvulėlis, kuriam pakaktų tik dresūros. Jis turi protą ir laisvą valią. Protaujantis žmogus žino, kad jo gyvenimas turi remtis nepajudinamomis ir nekintamomis amžinosiomis taisyklėmis, kurios visam žmogaus gyvenimui duoda tam tikrą kryptį. Gėris apsprendžia žmogaus valią ir, jeigu ne Aukščiausias Gėris ją apsprendžia, tai žmogus neturi stipraus ir pastovaus noro, nes, keičiantis gėriui, turi keistis ir visa žmogaus gyvenimo psichologija. Tik tas visą gyvenimą elgsis pastoviai, kuris pažįsta Aukščiausią Tiesą ir žino, koks yra Aukščiausias Gėris. Jeigu jaunuolis ar jaunuolė suformuojami šia dvasine nuotaika, tai nei tragiškiausi gyvenimo įvykiai nepajėgia jų išmušti iš dvasinės lygsvaros. Čia nekalbu apie tuos, kurie jaunimą laiko gyvuliais, neturinčiais nei proto nei laisvos valios. Pastarųjų sistema neatlaiko jokios rimtos proto kritikos.

Turint tai galvoje, nėra jokios baimės, jeigu jaunuolis ar jaunuolė stovykloje bus auklėjami lietuviškai - katalikiškoje dvasioje. Tėvams bus džiaugsmas, jeigu jų vaikai bus pastatyti ant stiprių katalikiškos dorovės pagrindų, kurie liepia ir senatvėje mylėti savo tėvus, juos gerbti ir jiems padėti. Toje pat Argentinoje teko pastebėti, kad net pataisų namai pavesti vienuolių auklėjimui, o jau ką kalbėti apie tas vietas, kuriose yra auklėjamas rinktinis jaunimas.

Ir šiais metais nevisi suprato stovyklos reikšmę jaunimo dvasios ir kūno raidai. Kiti suprato, bet neturėjo pakankamai lėšų, kad galėtų leisti į tokią stovyklą. Buvo ir tokių, kurie, nors turtingi, bet nesiuntė savo vaikų į kitas vietas, o kaip tik leido į šią lietuvišką jaunimo stovyklą, kad jų vaikai pasitobulintų lietuvių kalboje, pamiltų lietuvišką dainą, tautinius šokius ir būtų auklėjami grynai krikščioniškoje dvasioje. Būtų gera, kad atsirastų kilnių lietuvių, kurie suorganizuotų Neturtingiems Vaikams Šelpti Fondą. Tuo būdu praktiškai išsispręstų lėšų klausimo problema.

Ateinančiais metais taip pat teks šauktis mūsų garbingų mokytojų pagalbos. Šiais metais labai daug pasidarbavo p. A. Mikelionienė, vesdama mergaičių stovyklą. Ji mokė tautinių šokių, išmokė siūti lietuviškas lėles ir kitus dalykus. Linkime ir ateinančiais metais p. Mikelionienei prisidėti prie mūsų stovyklos. Pirmieji metai buvo gan sunkūs, nežiūrint, kad p. p. Stankūnai ir kiti geradariai mus rėmė. Pradžia, sakoma, visuomet sunki. Ateinančiais metais tikime, kad viskas eis žymiai sklandžiau, ypač, jeigu lietuviškoji visuomenė pilnai supras ir įvertins kilnų lietuviškai - katalikišką mūsų darbą.

Rekolekcijų metu aplankius Rosario lietuvišką koloniją susirado gražus būrelis berniukų ir mergaičių, kurie ateinančiais metais vyks į jaunimo stovyklą Villa del Dique. Tas rodo, jog šių metų stovyklavimas patraukė jaunimą ir kad jis dar jaučia savyje tekantį lietuvišką kraują, trokšta pažinti savo tėvų gimtąją kalbą, papročius ir visa, kas rišasi su jų tautos garbinga praeitimi.

Kun. A. Kleiva, MIC

50 metų sukakties proga

Šįmet švenčiame 50 metų sukaktį, kai lietuviai atkovojo lotyniškomis raidėmis spaudą. Kad lietuviškas spausdintas žodis išliktų ateinančioms kartoms, Pasaulio Lietuvių Archyvas pasiryžęs surinkti ir saugoti:

A. Draudimo metu išleistą spaudą:

1. Lietuvių spaudą išleistą Mažojoj Lietuvoj.
2. Lietuvių spaudą išleistą kitų kraštų lietuvių.
3. Rusų išleistą lietuviams rusiškomis raidėmis — graždanką (elementoriai, kantičkos ir kt.).

B. Po spaudos atkovojimo:

1. Išleistą Lietuvoje.
2. Išleistą kitų kraštų lietuvių.

Kiekvienas spaudinys ar rankraštis yra tinkamas, jei jis yra surištas su lietuvio vardu. Todėl reikia siųsti visą spaudą, kuri yra lietuvio parašyta bet kuria kalba; apie lietuvius kitataučių parašytą spaudą; lietuvių išleistą spaudą bet kuria kalba. Tinka visokio turinio knygos ir laikraščių bei žurnalų komplektai ar jų dalys, spausdinti ir ranka rašyti.

Adresas: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Illinois.

PLA Direktorius.

UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

Kartą užsienietis pateko už geležinės uždangos. Jis nuėjo sutvarkyti savo asmeninių dokumentų į vietos policiją. Policininkas, peržiūrėjęs jo dokumentus, griežtai pareiškia:

— Tamsta negali pasilikti šiame krašte nė vienos dienos daugiau.

— Tai ką gi aš darysiu? Turėsiu išvažiuoti.

— Ar turi leidimą išvažiuoti?

— Ne!

— Tai tamsta negali išvažiuoti... Taigi aš duodu tamstai 24 valandas laiko sutvarkyti savo padėtį...

(Atkelta iš 3 psl.).

ševičiui. Sunkus pažeidimas yra tuo, kad palietė ir aprašyto romane žmogaus mirusį artimą asmenį jį išgėdinančioje formoje. Ir nemanau, kad autorių nuo atsakomybės, jei ne teisminės, tai bent moralinės, atpalaiduotų jo romano įžanginiame žodyje įdėtas teigimas, kad romano asmenys „nebuvo niekad gimę" (turbūt autorius norėjo parašyti „nebuvo kada nors gimę"), nes trūksta supuolimo ar atsitiktinumo momentų.

Šiuo savo straipsneliu nenoriu atbaidyti nuo romanų rašymo ir šia proga siūlau mūsų kultūrininkams, organizacijoms, na ir piniguočiams, pasvarstyti ar negalima būtų Argentinoje paskelbti konkursą ir skirti premijas už romaną iš Argentinos lietuvių gyvenimo.

Gediminas Burdulis

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. **LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, Pirmas Tomas.** Leidžia Lietuvių Enciklopedijos Leidykla — **Juozas Kapočius.** Vyr. red. prof. **Vaclovas Biržiška,** redaktoriai — **Antanas Bendorius, Pranas Čepėnas, Juozas Girnius,** red. sekr. **Stasys Santvaras.** Be šių, atskiriems dalykams dar yra keletas redaktorių. Pirmasis LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS tomas apima visą raidę A, pradėtas A raidės išaiškinimu ir biagiamas **Ažvintu,** Zarasų apskr., Salako valsč. esančio ežero aprašymu. Lietuvių Enciklopedija, kuri sudarys apie 15—18 tomų, yra didelis mūsų tremties įnašas į lietuvių kultūrą. Tai didelis leidėjo ir redaktorių užsimojimas, kuris yra vertas kiekvieno mūsų nuoširdžios paramos. „Laiko" red. tarpininkauja norintiems šį didžiulį veikalą užsisakyti. Kaina vieto tomo 7,50 dol.

2. **Giovanni Guareschi, DON KAMILIAUS MAŽASIS PASAULIS.** Sulietuvino **A. Sabaliauskas,** Su 38 autoriaus piešiniais. Išleido „Tėvų Kelias", 1953 m. Tai pirmutinė Venecuelos lietuvių išleistoji lietuviškoji knyga, patrauklaus ir aktualaus turinio. Knygos autorius yra pagarsėjęs ne tik Italijoje, bet ir toli už savo tėvynės ribų. Knyga išversta į daugelį pasaulio kalbų. Skaitydamas šią knygą gali geriau suprasti Italijos komunistų galvoseną, bet kartu ir prisijuokti iki soties. Knyga yra didelio formato, 325 psl. Galima gauti „Laiko" administracijoje.

3. **Pranas Naujokaitis, LIETUVIŲ LITERATŪRA.** Trumpas lietuvių literatūros istorijos kursas gimnazijai. Išleido PATRIA Tübingene, Vokietijoje, 1948 m. Knyga yra naudinga ne tik gimnazijai, bet ir kiekvienam, kuris nori susipažinti su mūsų literatūra.

4. **Juozas Švaistas, ELDORADO.** Apysakaitės ir vaizdeliai. Išleido BENDRIJA Vokietijoje, 1953 m. Tai mūsų žymaus rašytojo gražių novelių rinkinys.

5. **Vincas Jonikas, BRANGMENS,** Lyrika, Išleido ĄLKA Brooklyne, 1951 m.

6. **AIDAI,** Mėnesinis Kultūros žurnalas, Nr. 2(69), 1954. Vasario mėn. Šiame numeryje yra puikūs Juozo Brazaičio (Budėjimas naktyje), Zenono Ivinskio (Mindaugas ir jo karūna), Kosto Ostrausko (Sovietų 1950 metų kalbos mokslo perversmas ir jo pasėkos), Jurgio Baltrušaičio (Apie meno esmę ir menininko kūrybinę paskirtį), Dr. Ag. Šidlauskaitės (Vaiko ugdymas tiesos meilei), A. Maceinos (Albert Schweitzer, Nobelio premijos laureatas) straipsniai, nemaža gražiosios kūrybos, literatūros, religinio, mokslo ir visuomenio gyvenmio plačios apžvalgos. Kiekvienas kultūra besidomintis lietuvis turėtų skaityti „Aidų" žurnalą. Vyr. red. **Antanas Vaičiulaitis.**

7. **SANTARVĖ,** Rezistencinis Visuomeninių ir Kultūros Reikalų žurnalas, Nr. 1, 1954 m. Vyr. red. F. Neveravičius.

8. **ŠVYTURYS,** Neperiodinis "Sekmadienio" priedas, Nr. 4, Lapkritis, 1953 m. žurnalas leidžiamas Australijoje. Red. kun. Pr. Vaseris ir Br. Zumeris.

9. **J. E. KAUNO ARKIVYSKUPAS METROPOLITAS JUOZAPAS SKVIRECKAS.** Paruošė Bronius Zumeris, išleido kun. Pr. Vaseris, Melburne, 1953 m. Tai trumpa rotatoriumi išleista J. E. Arkiv. J. Skvirecko biografija, jo 80 metų sukakties proga.

10. **LIETUVIŲ JAUNIMO KALENDORIUS,** 1954 m. Iliustruotas "Tėviškėlės", vaikų laikraščio, priedas. Paruošė Viktoras Šimaitis, Jonas Valčekonis ir Vladas Vijeikis.

IR ŠITAIP ERZINAMA

Restorane prie atskiro staliuko sėdi moderni mergina. Kiek toliau sau ramiai valgo rimtos išvaizdos vyriškis, nepakeldamas akių nuo stalo. Mergina pasišaukė padavėją ir sako:

— Tas ponas mane erzina.

— Kaip tai? — klausė padavėja, — jei jis nė nežiūri į tamstą?

— Tai mane ir erzina, kaip drįsta nežiūrėti į mane?

LIETUVIAI visame Pasaulyje

ELTOS ŽINIOS

* **Gautosiomis iš JAV žiniomis,** Kerstenas ir jo vadovaujamas Pabaltijo Užgrobimui Ištirti Komitetas atvyksta į Europą vesti tolimesnių tyrinėjimų. Minimasis komitetas paskiausia buvo dar papildytas dviem nariais, o jo veikla žymiai praplėsta. Dabar komitetą sudaro šie atstovų rūmų nariai: Charles J. Kersten (R. - Wisconsin) — pirmininkas, Edward Bonin (R. - Pennsylvania), Fred Busbey (R. - Illinois,) Ray Madden (D. - Indiana), Th. Machrowicz (D.-Michigan), Alvin Bentley (R. - Michigan), Thomas Dodd (D. - Connecticut), Patric Hillings (R. - California) ir Michael Feighan (D. - Ohio).

Kai šių tyrinėjimų plotmė dabar JAV kongreso praplėsta, tai bus atskleista komunistinio pavergimo baisioji tikrovė taip pat lenkų, čekoslovakų, rumunų, vengrų, bulgarų, albanų ir vokiečių. Ir pats JAV atstovų rūmų narys Ch. J. Kerstenas savo atsiųstame ALT laiške, be kita ko, pažymi, kad "Jūs pradėjote kažką didelio, kai pernai paprašėte Prezidentą ištirti Pabaltijo tautų pavergimą". Ta proga amerikiečių spauda pažymi, kad lietuviai ir toliau rūpinsis kelti viešumon jų gimtojo krašto kančias bei skriaudas. Tačiau dabar į tą darbą bus įjungta ir eilė kitų tautų: kartu su lietuviais milijonai žmonių kels balsą už visų pavergtųjų tautų išlaisvinimą. JAV vyriausybė laiko Pabaltijo ir kt. kraštų užgrobimo ištyrimą didelės svarbos įvykiu kovoje prieš bolševizmą.

* **Prie Europos Sąjūdžio** veikianti Rytų ir Centro Europos Komisija numato artimiausiu laiku savo veiklos centrą iš Londono perkelti į Paryžių. Ryšium su tuo š. m. balandžio mėn. turi įvykti komisjios tarybos posėdis, kuriame bus renkamas ir naujasis pirmininkas. Tarp kandidatų minimas belgų senat. De la Vallee Poussin. Gen. sekretorium numatomas I. Pomian, ilgus metus dirbęs šioj komisijoj.

* **VLIKo pirmininkas M. Krupavičius** ir V. T. pirmininkas K. Žalkauskas VLIKo ir VT vardu pasveikino Dr. Witwickį, vietoj mirusio A. Liwickio išrinktą naujuoju Ukrainos respublikos prezidentu tremtyje, palinkėdami sėkmės darbe.

* **Š. m. kovo 20 d. Paryžiuje** įkurtas Prancūzų - Baltų komitetas. Priimti įstatai, išrinkta draugijos taryba (komitetas oficialiai vadinasi "Association PRANCE - BALTIQUE" ir vykdomasis komitetas. Draugija yra pasiskyrusi sau tikslu studijuoti problemas, susijusias su Baltija, ir apie tai informuoti viešąją Prancūzijos opiniją. Ypač didelis dėmesys kreipiamas į prancūzų spaudą. Į vykdomąjį komitetą pirmininku išrinktas E. Pezet, Prancūzijos senato vicepirmininkas, be to, vicepirmininkas senato užs. reik. komisijos, Europos Tarybos komisijos rūpintis tautomis, kurios nėra atstovaujamos Europos Taryboje, ir londoninės Centro bei Rytų Europos Komisijos. Vicepirmininkais išrinkti: Prancūzijos ambasadorius senatorius Gabriel Puyaux, buvęs Lietuvoje pirmuoju Prancūzijos ministeriu rezidentu, Armans Touche, buvusis Estijos garbės konsulas, dabar Prekybos ir Pramonės Sąjungos pirmininkas, gen. Roger Kaeppelin, Prancūzų Komiteto už Laisvą Europą sekretoriato direktorius, lietuvių bičiulė įvairių organizacijų pirmininkė, rašytoja Germaine Kellerson, kuri yra buvusi Lietuvoje ir apdovanota Gedimino ordinu, buv. karo laivyno attache maj. Gruillot; iždininko pareigos pavestos p. Touche, o jam padės prof. Couturier; gen. sekretorium — prof. Henri de Montfort, o jo pavaduotoju prof. G. Matore, Bezansono un-to humanitarinių mokslų fakulteto profesorius ir Prancūzų civilizacijos kursų Sorbonoje bei Sorbonos un-to informacijos skyriaus direktorius. Į Tarybą, be anksčiau minėtųjų, dar įeina visas būrys prancūzų ir Pabaltijo atstovai Dr. S. A. Bačkis, Grosvaldas ir Pusta.

AUSTRALIJA

* **Melburno lietuviai** rodo vis didesnį tautinį susipratimą ir organizuotumą. Šiemet Vasario 16 d. minėjimas buvo toks gausus, kaip dar niekad nėra buvęs. Į minėjimą susirinko apie 700 žmonių. Ypač graži buvo meninė dalis. LB Melburno apylinkės valdyba, susitarusi su visų lietuvių organizacijų atstovais, nustatė visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo programą visiems metams. Į ją įtrauktos visos organizacijos.

ANGLIJA

* **Pabaltijo tautų** literatūros vakaras anglų k. buvo suruoštas PEN klubo tremtinių rašytojų centro. Vakarui pirmininkavo ir žodį apie pabaltiečių literatūrą tarė estų min. Londone A. Torma. Iš lietuvių literatūros buvo paskaityti Putino ir Baltrušaičio eilėraščiai ir Zobarsko novelė. Parodėlėj lietuviškąjį skyrių įrengė D. Daunoraitė.

BRAZILIJA

* **Nežiūrint kai kurių mūsų laikraščių** nuolatinio kabinėjimosi, mūsų tautiečiai Brazilijoje kaskart vis daugiau išeina į viešumą tarp svetimtaučių. Labai platų atgarsį sukėlė Vasario 16 d. šventė, suruošta Rio de Janeiro ir Sao Paulo miestuose. Sao Paulo mieste minėjimą ruošė bendrai Liet. Taryba, L. S-ga Brazilijoje, LBK Bendruomenė ir Bendruomenės choras. Konsulo A. Polišaičio, Dr. J. Batistos Ramos ir doc. A. Stonio kalbose buvo nušviesta didinga Lietuvos praeitis ir dabartinės kovos dėl laisvės. Meninėj daly pasirodė gražiai atskiros pajėgos ir Bendruomenės choras, vedamas muziko A. Ambrozaičio. Lietuvos laisvės šventė buvo paminėta per „Radio National" ir „Radio Excelsior" stotis, kur buvo transliuojama specialiai tai dienai paruošta prof. J. Ferreiros Carratos kalba, palydėta lietuviškų plokštelių muzikos ir reportažo apie Lietuvą. Vasario 16 d. proga Amerikos Balsas transliavo kons. A. Polišaičio ir bendruomenės pirm. kun. P. Ragažinsko kalbas. Vietos brazilų spauda apie lietuvius, jų veiklą ir patį minėjimą įsidėjo fotografijų ir straipsnių. Kons. A. Polišaitį pasveikino visa eilė atsakingų valdžios pareigūnų ir konsuliarinio korpo narių.

ITALIJA

* **Italijojs "Il Quotidiano"** dienr. kovo 9 d. įsidėjo ilgą V. M. straipsnį apie Lietuvos globėją šv. Kazimierą. Jame plačiai nušviečiamas šventojo gyvenimas, jo lietuviškumas, jo dorybės ir jo kultas Lietuvoje ir taip pat lietuvių emigracijoje. Žurnalas "L'Araldo" įsidėjo to paties autoriaus ilgą straipsnį "Lietuva, kankinių tauta", kuriame istoriniais duomenimis nušviečiamas lietuvių ryžtingumas kovojant už laisvę ir dabartinė kova už savo teises ir laisvę, kova, vadovaujama VLIKo, kuris, kaip pažymima, yra lietuvių tautos valios reiškėjas ir vykdytojas užsienyje.

* **Como mieste** leidžiamas dienraštis "L'Ordine" atspausdino ištisai Romos Liet. Bendruomenės valdybos paruoštą "Pro memorią" Lietuvos Nepriklausomybės ir 50 metų nuo spaudos atgavimo proga.

JUNGT. AMER. VALST.

* **Prie LIT veikiantis** Pasaulio Lietuvių Archyvas yra surinkęs jau didelį kiekį vertingos istorinės ir archyvinės medžiagos. Jo direktorium VLIKo nuo 1951 m. vasario mėn. yra paskirtas V. Liulevičius, kuris renka medžiagą ir ją tvarko. PLA perkrausčius į erdvias patalpas, plėtimosi sąlygos žymiai pagerėjo. Šv. Kazimiero Akademijoje Archyvui yra paskirta atskirame name buvusi visa meno klasė. Kiekvienas gaunamas dalykas yra pakvituojamas, inventorizuojamas į specialiai paruoštas knygas ir grupuojamas į 3 skyrius: archyvinį, bibliografinį ir muzėjinį. Archyvinio skyriaus medžiaga sudedama kraštais, o Vokietijos — dar grupuojama vietovėmis. Archyvas smarkiai auga. Tik per pereitus metus į inventorizacijos knygą įtraukti 1656 nauji dalykai. Iš viso archyve iš 21 krašto esama knygų, periodikos ir kt. dalykų 30.404. Pirmą vietą užima Vokietija, antrą — Austrija, trečią — JAV. Archyvui rūpinamasi išgauti ir a. a. prof. prel. Penkausko palikimą.

* **Naujoji Pasaulio Lietuvių** Inžinierių ir Architektų Sąjungos (PLIAS) vadovybė išrinkta dvejiems metams korespondenciniu būdu. Naują centro valdybą sudaro pirm. prof. J. Šimoliūnas, vicepirm. prof. S. Kolupaila ir prof. S. Dirmantas, sekr. A. Didžiulis, ižd. J. Jurkūnas, visi iš Chicagos skyriaus. Revizijos komisiją sudaro clevelandiečiai P. Žiurys, S. Kudokas ir A. Nasvytis, garbės teismą — prof. J. Gravrokas, A. Jurskis ir V. Birutis. PLIAS yra visame laisvajame pasaulyje sutelkusi 429 narius. Pagyvintas "Technikos žodžio" leidimas.

* **Šiais metais** Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga mini 50 metų, kai buvo sudaryta pirmoji programa. Jos autoriai buvo vysk. P. Būčys, Mironas ir A.Jakštas.

* **Chicagos Lietuvių Agronomų Draugija** organizuoja Pasaulio Lietuvių Agronomų Draugiją. Šiuo metu ji yra išsiuntinėjusi anketas su tokiais klausimais: "Ar steigtina Pasaulio Liet. Agr. Sąjunga, kur turėtų būti sąjungos centras, ką siūlai į valdybą?" Tikimasi, kad greit susiorganizuos ir agronomai.

* **Kun. Konst. Vasys,** Worcester liet. klebonas, Šv. Tėvo Pijaus XII pakeltas prelatu.

KANADA

* **Erdmonas Simonaitis,** VLIKo narys ir Mažosios Lietuvos Tarybos prezidiumo pirm. atvyko į Kanadą ir lanko svarbiausias lietuvių kolonijas su pranešimais. Paskiau iš Kanados vyks į JAV-bes.

* **Prie Kanados Liet. Bendruomenės** sudarytas Politinis Komitetas, kuris išimtinai rūpinsis Lietuvos laisvinimo reikalais Kanadoje. Jis palaikys glaudų kontaktą su VLIKu ir su visais kitais veiksniais: diplomatais, LLK, ALTa ir kt. Komitetas įkurtas Montrealyje. Šiuo metu jo prezidiumą sudaro: Dr. Jonas Žmuidzinas — pirm., agr. Pr. Rudinskas — vicepirm. ir J. Kardelis — sekr.

* **Prie Liet. Bendr. krašto valdybos** sudaryta Ūkio Komisija, į kurią įeina valdybos atstovas J. Strazdas ir nariai doc. agr. Paršeliūnas, A. Pabedinskas, J. Simanavičius, B. Sakalauskas, V. Vasiliauskas, V. Dagilis ir inž. Lelis. Šios komisijos tikslas — padėti krašto valdybai tvarkyti visus ūkio reikalus, studijuoti galimybes geriau lietuviams įsikurti, spręsti klausimą, kaip susitvarkyti dėl savitarpinės pagalbos.

ŠVEDIJA

* **J. Lingis,** kuris Švedijoje yra baigęs aukštuosius etnologijos mokslus ir laikomas vienu iš senosios žemdirbystės įrankių žinovų Švedijoje, su keliais kitais švedų etnologais yra pakviestas aktyviai dalyvauti šiemet birželio mėn. Kopenhagoje, Danijoje, šaukiamame pirmajame tarptautiniame arklo ir plūgo istorikų kongrese. Į kongresą atvyks atstovai iš viso pasaulio, kur tik šie seni žemdirbystės įrankiai buvo vartojami. J. Lingis yra paruošęs žemėlapius Švedijos liaudies kultūros atlasui apie lietuviško arklio tipo, literatūroje paprastai vadinamo suomišku arklu, paplitimą Švedijoje. J. Lingio straipsnis tarp. etnologinio žurnalo "Folk-Liv" 1952 m. tome apie suomišką arklą Švedijoje yra lyg komentarai tiems žemėlapiams. Straipsnyje paliesta ir Lietuva.

ŠUO SU AKINIAIS

Florencijoje vienos damos šuniukui gydytojas prirašė akinius. Šuo buvo pasidaręs baisus trumparegis, namuose net už baldų užkliūdavo. Gyvulių gydytojas Parodi padarė jam akinius, kuriuos taip pritaisė, kad jų visai nesimato. Dabar šuo jaučiasi gerai ir iš tolo regi visus daiktus bei žmones.

17 VAIKŲ PER 7 METUS

Williamstown, North Carolina, Viola Brown per 7 metus pagimdė 17 vaikų. Jai dabar tik 24 metai. 1946 m., būdama septyniolikos metų, pagimdė 4 vaikus. Po vieno sūnaus 1950 m. pagimdė penkis, 1951 m. dvynukus, po metų — trynukus. Praeitais metais — dvynukus. Iš jų auga tik šeši, kiti buvo anksčiau gimę ir mirė.

NEPILNAMEČIŲ NAŠLIŲ ŠALIS

Nors Indijoje nuo 1929 m. uždraustos kūdikių vestuvės, tačiau paskutinio surašinėjimo metu paaiškėjo, kad 15 procentų tekėjusių moterų yra ištekėjusių tarp 5 ir 14 metų. Vien tik moterų našlių, jaunesnių kaip 14 metų, yra 133,828.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

* **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS** yra kiekvieną sekmadienį 14 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

* **„PENSION LITUANA",** sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

* **„ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

Su "FLASH ELEKTRONIKU" fotografuoju sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir kitas šeimų bei organizacijų šventes. ORGANIZACIJŲ VEIKLOS NUOTRAUKAS VELTUI PATIEKIU PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVUI IR SPAUDAI. Atlieku visus foto darbus.

L. KANČAUSKAS,

c. Mendoza 2249, Avellaneda, (prieš lietuvių bažnyčią), Tel. 20 - 9027 nuo 16 iki 20 val.

MAUDYKLĖS „KAUNAS"

sav. Vladas ir Konstancija Masiokai

Sūraus vandens maudyklės, karšti ir šalti užkandžiai, malonus patarnavimas.

Agua Salada.

HORACIO CZOP

KIBIRŲ FABRIKAS

(Baldes y Canastos)

vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam sméliui.

ISLETA 3317, Valentin Alsina

T. E. 20 - 9790

PARDUODAMAS MŪRINIS NAMAS iš 2 kambarių, valgomojo, virtuvės ir vonios su žemės sklypu. 2 kvadros nuo geležinkelio stoties ir 1 kvadra nuo kolektyvo. Kreiptis į Stasį Žuką, Quirno Costa 3441, Villa Caraza.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS

Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; **c. Unanue 6360,** Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužiedotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

RADIO TECHNIKAS

V. R A M A N A U S K A S

mokslus baigęs JAV-bėse.

Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires

T. E. 64-4154

* **Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas**

SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS

Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)

4 de Junio

STATYBOS BENDROVĖ

M I L S

ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS

Salta 596, Cap. T. E. 38 - 0042

Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.

Stato gyv. namus pagal planą "Eva Peron" ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją minėtoms paskoloms gauti.

Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.

Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus.

Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniškus patarimus duodame veltui.

Visais statybos reikalais kreiptis;

STATYBOS BENDROVĖ M I L S

Salta 596, Bs. As. T. E. 38 - 0042, darbo valandomis.

ADOLFAS MALKEVIČIUS

pigiai parduoda žemės sklypą 10x29 kv. m., Burzaco, c. 9 de Julio y Castel, 10 kvadrų nuo stoties. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į savininką, Brasil 2273, Val. Alsina, arba į "Laiko" Administr.

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „H E N R Y".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

* **ČIUŽINIŲ, UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. **Antanas Šalčiūnas:** Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires.

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

* **PARDUODAMAS SKLYPAS** lietuvių apgyventoje vietoje, Villa Sastre, Temperley. Kreiptis į **Mario Barbieri,** c. Chile 1376, Avellaneda.

* SKUBIAI PARDUODAMAS Baras-Restoranas, gatvių La Rioja ir Paraguay kampas, Avellaneda. Kreiptis į savininką **Sr. Gaspar Stremel,** T. E. 20 - 9380

P i g i a i p a r d u o d a m a s ŽEMĖS SKLYPAS

esantis 6 — 7 gatvių kampe, Villa Sastre, Temperley. Yra vanduo, šviesa ir randasi netoli nuo kolektyvo. Teirautis "Laiko" redakc. ar administracijoj.

„LAIKO" SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

Imprenta de " L A I K A S "

Mendoza 2280 * Avellaneda

MR V LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi
Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50.
Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 8 dol.

15 DE ABRIL 1954 — VII METAI Nr. 113

Visus savo Bendradarbius, Garbės Leidėjus, Rėmėjus ir Skaitytojus šv. Velykų proga nuoširdžiai sveikina ir linki, kad Prisikėlusio Kristaus malonės išpildytų visų troškimus ir greičiau atneštų prisikėlimą mūsų Tėvynei

LAIKO Redakcija ir Administracija

MOTINOS DIENAI ARTINANTIS

Kiekvienas iš mūsų turėjome ar turime motiną. Tad kiekvienas turime jai paaukoti š. m. gegužės 2 d., 10,30 val., kada Aušros Vartų bažnyčioje bus laikomos pamaldos už mūsų gyvas ir mirusias Motinas. Tuo parodysime jai savo meilę.

Nors Motinos Diena nėra senas dalykas, bet sena yra pati motina. Visais amžiais bent kiek susipratęs vaikas rasdavo progą parodyti meilę savo motinai. Šiandien tai padaryti turime didelę progą. Palikime savo išdidumą ir įsitikinimus. Nesvarbu, kas mes bebūtume: mokyti ar nemokyti, moksleiviai ar paprasti darbininkai, politikai ar visuomenės veikėjai, tą dieną būkime vaikais savo motinai, prisiminkime tas valandas, kada mes buvome reikalingi savo motinos meilės. Motinos Dieną suklupkime prie altoriaus ir pasimelskime už ją, nes yra tikra, kad mūsų motina taip pat suklupdavo maldai prie mūsų lovelės, kai matydavo sergančius, kai mes buvome pavojuje arba toli nuo jos. Ir šiandien yra daug motinų, kurių gyvenimas nėra rožėmis klotas, bet ji tikrai nepamiršta savo vaikų ir jiems, savo vaikams, trokšta laimės.

Tad nepamirškime Jos, mūsų Motinos. **Duktė.**

RUOŠIASI VELYKOMS

Kaip kiekvienais metais, Velykų šventės Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje ruošiamasi švęsti su visais lietuviškais papročiais. Bažnyčioje bus paruoštas Kristaus karstas, prie kurio visas tris dienas pasikeisdamos klūpos Birutės Dr-jos narės, mažosios mergaitės, Gyvojo Rožančiaus narės ir kt. Vakarais, 7,30 val., bus rekolekcijų pamokslai ir gavėninės giesmės. Velykų rytą Prisikėlimo iškilmės ir šv. Mišios. Tikimasi, kad kaip visais metais, lietuvių privažiuos iš visų Bs. Aires apylinkių, nes visi nori prisiminti savo Tėvynėje švęstas lietuviškas Velykas.

A. DOMINAS DAINUOS PER RADIJĄ

Jaunas, bet gabus lietuviukas Albertas Dominas, kuris su tėvais gyvena Hurlingham mieste, gegužės 2 d. dainuos lietuviškai ir argentiniškai iš Conjunto de Juancho, kur jis dalyvauja. Jo dainos bus duodamos per radio stotį LS 10 Radio Libertad nuo 9 iki 10 val. ryto. Mūsų tautiečiai turės progos pasiklausyti mūsų jaunojo dainininko ir pianisto išpildomos programos.

VELYKŲ ŠVENČIŲ PROGA

A. L. B. Avellanedos Apylinkės ligonių lankytojos p. p. O. Deveikienė ir S. Vaicekauskienė aplankė lietuvius esančius Colonia de Cronicos y Convalecientes ligoninėje, Gral. Rodriguez miestelyje, nuveždamos jiems šventinių sveikinimų ir dovanų.

NAUJA STATYBOS BENDROVĖ

Malonus Tautieti, jei iki šiol dar nesi įsigijęs ar pasistatęs savo nuosavo namo, dabar tai gali lengvai padaryti, pasinaudodamas valdžios duodama ilgalaike ipotekine paskola „Plan Eva Peron". Ši paskola duodama tik darbininkams ir tarnautojams, kurių mėnesinis uždarbis neviršija $ 2.000, ir kurie yra nemažiau du metus mokėję į pensijų kasą (aportes jubilatorios). Paskolos gavimas trunka 30—60 dienų, ir tada jau galima pradėti statybą.

Jei neturi savo žemės sklypo, jo įsigijimui bankas taip pat duoda paskolą, bet nedaugiau, kaip 15.000—18.000 pesų. Paskola duodama ilgam išsimokėjimui, net iki 30—40—50 metų iš 4,5% ir reikia grąžinti į mėnesį vidutiniškai 200—300 pesų kvotomis. Norint minėta paskola pasinaudoti, reikia turėti savo pinigų apie 2000—3000 pesų, kurie reikalingi įvairiems mokesčiams ir išlaidoms, ryšium su paskolos gavimu, apmokėti.

Smulkesnių žinių teikia:
Statybos Bendrovė MILS
Salta 596, Bs. Aires, Tel.: 38-0042

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju prisidėjusiems prie Lietuviško Muziejaus steigimo naujais labai vertingais eksponatais p. p. Genei ir Vladui Macaičiams už giesmių knygą-kantičką iš 1859 m., gintarinę sagutę, vieną rankšluostį ir du gabalus lovatiesių; p. p. Veronikai ir Antanui Vyturiams už du rankšluosčius, 1 lovatiesę, įvairių pinigų-monetų rinkinį, senus škaplierius, du rožančius ir molinį ąsotį-lauknešėlį; p. p. Marijai ir Juozui Bendorinams už 2 lovatieses, 2 lietuviškas monetas ir gintarinę sagutę; p. Danutei Gilvydienei už vieną rankšluostį; p. Elzbietai Masilionienei už 1 rankšluostį; p. Elzbietai Ruplėnienei už 1 lovatiesę; p. Onai Bražionienei už 1 juostą, 1 rankšluostį ir 1 lovatiesę; p. Nelidai Povilonytei už 1 juostų prijuostę (jos motinos a. a. J. Povilonienės nuaustą), 2 rankšluosčius, 1 austinį kaklaraištį, 1 statulėlę — liaudies skulptūrą, 1 mažą staltiesėlę. Visiems prisidėjusiems prie Lietuvių Muziejaus nuoširdžiai dėkoju .

A. Mikelionienė
Liet. Muziejaus vedėja.

∗ **Agr. Antanas Šantaras,** ARLB Centro Valdybos sekretorius, balandžio 11 d. atstovavo lietuvius Kroatų Nepriklausomybės paskelbimo 13 metų sukakties šventėje. Kroatai turėjo iškilmingas pamaldas šv. Pranciškaus bažnyčioje, Bs. Aires, o po pamaldų vienoje kino salėje gražų minėjimą su kalbomis ir menine dalimi. Kroatai lietuviams visuomet rodo daug simpatijų ir atsiunčia savo atstovus į mūsų šventes.

∗ **Vytautas Palubinskas MIC,** studijuojąs popiežiškam Angelicumo universitete Romoje, balandžio 17 d. bus įšventintas subdiakonu. Apie birželio pabaiga jis gaus kunigystės šventimus. Tai bus pirmas Marijonų Vienuolijos narys, kilęs iš Argentinos lietuvių tarpo. Jo tėvai ir broliai gyvena Argentinoje. Argentinos lietuviai laukia jo grįžtant į jų tarpą.

∗ **Jurgis Naruševičius,** iš Villa Lugano, kartu su tėvais statosi mūrinius namus Florencio Varela mieste. Mūro darbus atlieka statybos vedėjas J. Mikalčius, techniską priežiūra yra inž. R. Musteikio. Tikisi už kelių mėnesių įeiti į savo nuosavus namus gyventi.

∗ **P. p. A. Sabutis ir J. Urbonavičius,** praleidę atostogas Kordoboje, grįžo į namus, Villa Lugano. A. Sabučio sūnus mokosi Kordoboje.

∗ **Uršulė Sakalauskienė,** gyv. Avellanedoje, balandžio 7 d. savo šeimos ir artimųjų tarpe atšventė 40 metų amžiaus sukaktį.

∗ **A. Iešmantas** balandžio 14 d. lėktuvu išskrido į JAV pas savo žmoną. Žada apsigyventi New Yorke. Balandžio 11 d. savo artimųjų būrelyje Merlo mieste turėjo gražias išleistuves.

∗ **Jonas Šimkevičius,** turįs savo fabriką Lanus mieste ir gražią vasarvietę Monte Grande, neseniai nusipirko naują moderišką automobilį.

∗ **Ona Mainonienė,** veikli Birutės Dr-jos valdybos narė, balandžio 10 d. savo artimųjų ir giminių tarpe atšventė gimimo dieną.

∗ **Alicija Deveikytė** balandžio 7 d. atšventė savo 10 metų amžiaus sukaktį. Jos brolis Vincukas gimimo dieną turėjo balandžio 4 d. Dviejų sukakčių proga jų tėveliai pram. K. ir K. Deveikiai-Pipirai balandžio 7 d. surengė gražią vakarienę savo ir vaikų artimiesiems.

∗ **Julija Burdaitė,** ketvirto skyriaus mokinė, dalyvauja vietiniame sporto klube ir yra pasižymėjusi kaip labai gera krepšininkė. Krepšinio lošime ji yra laimėjusi pirmą vietą ir gavo premiją. Ji su savo tėvais gyvena L. M. Saavedra priemiestyje.

∗ **Jonas Sudnius,** turįs Bs. Aires mieste didelę automobilių taisymo dirbtuvę, balandžio 4 d. p. p. Kučinskų vasarvietėje, Tortuguitas, atšventė savo gimimo dieną. Gražiose vaišėse dalyvavo p. p. Sudnių artimieji draugai ir pramonininkų bei kultūrininkų būrelis.

∗ **Pranas Muižis,** aukštas CADE tarnautojas, grįžo iš atostogų, kurias praleido prie Atlanto Santa Teresita kurorte.

∗ **E. Katinaitė** balandžio 3 d. šventė savo 15 metų amžiaus sukaktį. Jos tėveliai p. p. E. ir J. Katinai ta proga surengė savo artimiesiems jaukią vakarienę.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Lietuviškos spaudos darbą savo aukomis parėmė, aukodami „Laikui" šie naujieji Rėmėjai:

$ 140: A. Gerdžiūnaitė.
$ 40: J. Jankauskas.
Po $ 10: Vl. Indrilionienė, P. Kriščiūnas ir P. Varnas.
$ 5: S. Kunca.

Visiems Gerbiamiems Rėmėjams „Laiko" Redakcija ir Administracija taria nuoširdų lietuvišką ačiū!

EGLĖ KUNCAITYTĖ

J. ir dr. J. Kuncaičių vyresnioji, dvylikos metų, duktė, Kordoboje baigė 5 skyrius su dviem aukso medaliais: vieną gavo už gerą mokymąsi ir elgesį, antrą — už tikybos konkursą. Šiais metais peršoko 6 skyrių, su geriausiais pažymiais išlaikė egzaminus ir įstojo į valstybinę Komercijos gimnazijos 1 klasę. Tuo pačiu laiku ji mokosi muziką ir yra ketvirtam Konservatorijos kurse piano klasėje.

ŠEIMOSE

PAKRIKŠTYTAS LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Paulius Rubenas Žukauskas, P. Petrauskaitės ir Petro Žukauskų sūnus, balandžio 10 d. buvo pakrikštytas Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo Rosa Pašdagytė ir Nicolas Fallacara.

∗ **A. Vintiss** kovo 20 d. Evita ligoninėje laimingai susilaukė trečiojo sūnaus. Motina ir sūnus sveiki ir jau grįžo į savo namus.

∗ **Marijos ir Balio Juodžių** keturių metų sūnui Albertui buvo padaryta gerklės operacija. Ligonis, tėvų rūpestingai prižiūrimas, sveiksta namuose.

∗ **Bronius Bauža** po operacijos guli Evita ligoninėjje, 3 aukštas, 10 salė, 4 lova. Tikisi greitai pasveikti ir grįžti į savo namus, Lanus.

∗ **Antanas Petrauskas,** gyv. Dock Sude, gana stipriai serga reumatizmu. Žmonos ir gydytojų prižiūrimas gydosi savo namuose.

PAJIEŠKOJIMAS

Andrius Guiga, kilęs iš Šišniškių km., Strūnaičių parapijos, Švenčionių apskr. pajieškomas **Vlado Jasiulionio** iš Kalifornijos, USA. Jis pats ar žinantieji apie jį prašomi pranešti raštu ar asmeniškai: Z. Krasauskas, Pasaje Ricardo Monner Sans 4457, altura Sanabria 2500, Villa Devoto.

Moterų ir Mergaičių Dr-ja BIRUTĖ gegužės 2 ir 8 d. rengia didelį

MOTINOS DIENOS MINĖJIMĄ

Gegužės 2 d. 10,30 val. Aušros Vartų bažnyčioje IŠKILMINGOS PAMALDOS už gyvas ir mirusias motinas.

Gegužės 8 d., šeštadienį, 9 val. vak. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, bus

DIDELIS VAKARAS,

kuriame geriausi kolonijos vaidintojai, režisuojami p. O. Bagdonienės, suvaidins 7 veiksmų dramą

GENOVAITĖ

Po programos šeimyniškas pasilinksminimas.

VISI, KURIE MYLI SAVO MOTINAS, KVIEČIAMI ABIEJOSE MINĖJIMO DALYSE DALYVAUTI.

TEMPERLEY

∗ **Mykolas Morkūnas,** dirbdamas rie savo naujai statomos kepyklos amo, nelaimingai įkrito į gilią uobę ir sunkiai susižeidė. Reikė o šauktis net gaisrininkų pagalbos į ištraukti ir greitos pagalbos nuežti į ligoninę. Paguldytas Lomas e Zamora Gandolfo ligoninėje, 2 alėje, 22 lovoj. P. Myk. Morkūnas yra veiklus ARLB Temperley pylinkės narys.

∗ **Vladas Giedraitis,** „Aušros" choro valdybos pirmininkas, darbe susižeidė ir dabar kurį laiką turi būti gydytojų priežiūroje. Gydosi savo namuose ir pamažu sveiksta.

SKELBIMAS

Kadangi balandžio 24 d. susirinkinas negali įvykti, tai ALB Temperley Apylinkė skelbia savo narių visuotinį susirinkimą 1954 m. gegužės 2 d. 19 val. punktualiai, p. Morkūno namuose Villa Sastre c. 6. Nr. 450. Nesusirinkus reikiamam skaičiui minėtu laiku, už 30 min. šaukiamas antras susirinkimas, kuris nežiūrint susirinkusių skaičiaus skaitysis teisėtas.

Prašome visus narius dalyvauti, nes dienotvarkė labai svarbi k. t. išrinkimas valdybos kandidatų, nes v-bos p-kas p. Balčiūnas iš pareigų pasitraukė ir kandidatų daugiau nėra. Lietuvių vaikų pasilinksminimo valandėlės šeštadieniais klausimas. Motinos Dienos minėjimas ir kiti.

Prašome tuo pat laiku sumokėti ir nario mokestį.

Apylinkės V-ba,

ROSARIO

PAGERBĖ REKOLEKCIJŲ VEDĖJĄ

P. O. Liutkevičienė, norėdama padengti rekolekcijų vedėjui kun. A. Kleivai kelionės išlaidas, surinko gražią sumą pinigų. Šie rosariečiai prisidėjo prie aukų lapo: J. Liutkevičius, A. Kalainis, K. Kalainis, J. Vajega, E. ir V. Makauskai, J. Drevinskas, J. Stašauskas, A. Matulis, A. Švarlys, M. Lukaitienė, M. Palaikienė, O. Papečkienė, Žvirgždas, Tičioniai, V. Palaikienė, A. Zagreckas, J. Kiaušas, Z. Stasevičius, M. Seniūnienė, U. Vinčiūnienė ir Z. Pundienė. Tai buvo graži rosariečių padėka rekolekcijų vadovui. Užteko dėl keletos kelionių. O jis kaip tik dar važiavo vesti rekolekcijų į Santa Fe ir Kordobą.

∗ **Rosario lietuviams** buvo labai įdomu klausytis kun. Ant. Kleivos MIC vedamų rekolekcijų. Balandžio 4 d. po pietų buvo iškilmingas rekolekcijų užbaigimas. Rekolekcijų vadovas Gyvojo Rožančiaus na-

∗ **V. Žvirgždas** darbe sunkiai susižeidė koją. Teks ilgesnį laiką gydytis. Ligonis paguldytas Espanol ligoninėje. Jo duktė neseniai prisidėjo gražia auka, vienos stacijos įtaisymui aukodama 400 pesų.

∗ **P. Drevinskas,** jau išėjęs į pensiją, savo auka prisidėjo prie vienos Kryžiaus Kelių stoties įrengimo.

∗ **M. ir J. Balsiai** buvo iš Rosario nuvykę į Buenos Aires ir viešėjo pas p. p. Sakalauskus ir kitus tautiečius. Iš Buenos Aires buvo atvykusi p. J. Paserbskienė ir J. Balsys. Iš Kordobos buvo atvykęs p. V. Šulcas. Grįždami iš Bs. Aires į Kordobą pakeliui buvo sustoję kordobiečiai p. Kaz. Sadukas ir K. Bražiūnas.

∗ **A. Pundys** pirmutinis įtaisė Šv. Kazimiero bažnyčiai gražias žvakes. rių susirinkime dar davė naudingų patarimų. Nariai buvo labai patenkinti karšta kun. Kleivos kalba. Tai graži dovana ir vertingas elgesys.

∗ **Nepažįstamas Geradaris** iš Berisso lietuvių kolonijos įtaisė Šv. Jėzaus Širdies stovylą Šv. Kazimiero bažnyčiai, aukodamas tam tikslui atitinkamą sumą pinigų.

VELYKŲ PAMALDOS

Lietuvių Aušros Vartų Parapijoje, Avellanedoje

DIDĮJĮ KETVIRTADIENĮ:
9 val. iškilmingos Šv. Mišios ir procesija. Šv. Komunija dalinama 7, 8 ir 9 val.
19.30 val. Graudūs Verksmai ir Rekolekcijų pamokslas.

DIDĮJĮ PENKTADIENĮ:
8 val. Kryžiaus adoracija, Presanktifikacinės Šv. Mišios ir Procesija.
19.30 val. Kryžiaus Keliai ir Rekolekcijų pamokslas.

DIDĮJĮ ŠEŠTADIENĮ:
7 val. Ugnies ir Vandens šventinimas ir iškilmingos Šv. Mišios. 19.30: Graudūs Verksmai ir Rekolekcijų pamokslas. Visą laiką klausoma išpažinčių.

VELYKŲ SEKMADIENĮ:
6.30 val. Iškilminga Prisikėlimo Procesija, Šv. Mišios ir Velykinis pamokslas.
7, 8, 9, 11.30 val. Šv. Mišios.
10.30 val. Giedota Suma su pamokslu.

Visi Tautiečiai kviečiami dalyvauti Didžiosios Savaitės pamaldose bei Rekolekcijose ir ypačiai iškilmingose Prisikėlimo pamaldose.

Parapijos Klebonas

Šventų Velykų Švenčių proga linkiu p. p. Kazimierui ir Marijai Stankūnams, p. A. Mikelionienei, visam Villa del Dique stovyklavusiam Jaunimui, jų Tėveliams bei stovyklos Geradariams linksmiausių švenčių bei gausios Aukščiausiojo palaimos.

Kun. A. Kleiva, MIC